

**PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA
Z MATEMATYKI DLA KLAS IV – VII
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 10 W KOSZALINIE**

OPRACOWANE NA PODSTAWIE :

- Statutu Szkoły Podstawowej nr 10 w Koszalinie
- Podstaw programowych kształcenia ogólnego z dnia 27 sierpnia 2012r. (klasy V i VI) oraz z dnia 14 lutego 2017r. (klasy IV i VII)
- Programów nauczania matematyki w szkole podstawowej:
„Nowa Era”- „Matematyka z Kluczem” – *klasy V i VI*
„Operon”- „Matematyka” Program nauczania (klasy 4-8)- *klasy IV i VII*
- Rozporządzenia MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- Własnych analiz i wniosków

]

Ewa Skok
Katarzyna Matusz
Maja Ochryniuk

1. Cele oceniania.

Ocenianie ma na celu:

- informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie;
- udzielenie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie uczniowi informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien się dalej uczyć;
- udzielanie wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju;
- motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu;
- dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w nauce i zachowaniu ucznia oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia;
- umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji metod pracy dydaktyczno - wychowawczej.

2. Cele kształcenia (wymagania ogólne):

Dla klasy IV i VII

- **I. Sprawność rachunkowa.**
  1. Wykonywanie nieskomplikowanych obliczeń w pamięci lub w działaniach trudniejszych pisemnie oraz wykorzystanie tych umiejętności w sytuacjach praktycznych.
  2. Weryfikowanie i interpretowanie otrzymanych wyników oraz ocena sensowności rozwiązania.
- **II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.**
  1. Odczytywanie i interpretowanie danych przedstawionych w różnej formie oraz ich przetwarzanie.
  2. Interpretowanie i tworzenie tekstów o charakterze matematycznym oraz graficzne przedstawianie danych.
  3. Używanie języka matematycznego do opisu rozumowania i uzyskanych wyników.
- **III. Wykorzystanie i interpretowanie reprezentacji.**
  1. Używanie prostych, dobrze znanych obiektów matematycznych, interpretowanie pojęć matematycznych i operowanie obiektami matematycznymi.
  2. Dobieranie modelu matematycznego do prostej sytuacji oraz budowanie go w różnych kontekstach, także w kontekście praktycznym.
- **IV. Rozumowanie i argumentacja.**
  1. Przeprowadzanie prostego rozumowania, podawanie argumentów uzasadniających poprawność rozumowania, rozróżnianie dowodu od przykładu.
  2. Dostrzeganie regularności, podobieństw oraz analogii i formułowanie wniosków na ich podstawie.
  3. Stosowanie strategii wynikającej z treści zadania, tworzenie strategii rozwiązania problemu, również w rozwiązaniach wieloetapowych oraz w takich, które wymagają umiejętności łączenia wiedzy z różnych działów matematyki.

Dla klasy V i VI

- **sprawność rachunkowa** - uczeń wykonuje proste działania pamięciowe na liczbach naturalnych, całkowitych i ułamkach, zna i stosuje algorytmy działań pisemnych oraz potrafi wykorzystać te umiejętności w sytuacjach praktycznych,
- **wykorzystanie i tworzenie informacji** - uczeń interpretuje i przetwarza informacje tekstowe, liczbowe, graficzne, rozumie i interpretuje odpowiednie pojęcia matematyczne, zna podstawową terminologię, formułuje odpowiedzi i prawidłowo zapisuje wyniki,
- **modelowanie matematyczne** - uczeń dobiera odpowiedni model matematyczny do prostej sytuacji, stosuje poznane wzory i zależności, przetwarza tekst zadania na działania arytmetyczne i proste równania,
- **rozumowanie i tworzenie strategii** - uczeń prowadzi proste rozumowanie składające się z niewielkiej liczby kroków, ustala kolejność czynności (w tym obliczeń) prowadzących do rozwiązania problemu, potrafi wyciągnąć wnioski z kilku informacji podanych w różnej postaci.

3. Oceniane obszary i formy aktywności ucznia, czas pomiaru osiągnięć ucznia, częstotliwość oraz sposób informowania ucznia o postępach w nauce.

Na lekcji matematyki oceniane są następujące obszary aktywności ucznia:

- Rozumienie pojęć matematycznych i znajomość ich definicji.
- Znajomość i stosowanie poznanych zasad matematycznych.
- Prowadzenie rozumowań.
- Rozwiązywanie zadań z wykorzystaniem poznanych metod.
- Posługiwanie się symboliką i językiem matematyki.
- Analizowanie tekstów matematycznych.
- Stosowanie wiedzy przedmiotowej w rozwiązywaniu problemów pozamatematycznych.
- Prezentowanie wyników swojej pracy w różnych formach.
- Aktywność na lekcjach, praca w grupach i własny wkład pracy.

Pomiar osiągnięć uczniów może odbywać się za pomocą następujących narzędzi:

Forma aktywności	Czas pomiaru lub częstotliwość	Sposób informowania ucznia o postępach w nauce, poziomie opanowania sprawdzanych umiejętności. Forma wskazówki dla ucznia jak powinien dalej się uczyć.
Prace klasowe- zapowiedziane tydzień przed terminem i poprzedzone lekcja powtórzeniową oraz potwierdzone zapisem w dzienniku.	45 min (2-4 w ciągu semestru)	Stopień , kryteria oceniania oraz współczynnik łatwości.
Testy diagnozujące wiadomości i umiejętności ucznia - (nie podlegają ocenie).	45min (1-2 w ciągu roku)	Współczynnik łatwości i informacja zwrotna w formie pisemnej.
Kartkówki z podanego zagadnienia- (zapowiedziane)	10min-15min Co najmniej 3 w ciągu 1 okresu	- Stopień zgodnie z kryteriami oceniania i komentarz ustny lub -Informacja zwrotna w formie pisemnej.
Samodzielna pisemna praca na lekcji	Co najmniej raz w ciągu 1 okresu	Komentarz ustny. Stopień , kryteria oceniania.
Prace domowe	W zależności od potrzeb co najmniej 1 raz w ciągu 1 okresu	Stopień , kryteria oceniania , współczynnik łatwości oraz komentarz ustny lub pisemny.
Aktywność na lekcji: -krótkie odpowiedzi ustne lub pisemne, -rozwiązywanie zadań przy tablicy, -praca w grupie,	Co najmniej 2 razy w ciągu 1 okresu	Stopień ,kryteria oceniania oraz komentarz ustny.
Obserwacja ucznia: -praca na lekcji -przygotowanie do lekcji	Obserwacja ucznia przez cały rok szkolny	Komentarz ustny.
Osiągnięcia w konkursach matematycznych	W zależności od potrzeb	Stopień (6) i komentarz ustny.
Inne: zeszyt przedmiotowy,	W zależności od potrzeb	Komentarz ustny lub pisemny.

* W komentarzu nauczyciel informuje ucznia o jego osiągnięciach edukacyjnych, wskazuje co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć.

Uczniowie klas VII i VIII rozwiązują próbne testy przed egzaminem ósmoklasisty. Test próbny jest oceniany zgodnie z obowiązującą skalą oceniania. Test nie podlega poprawie.

Oceniane formy aktywności uczniów o szczególnych wymaganiach edukacyjnych z uwzględnieniem zaleceń PPP.

- prace klasowe,
- testy diagnozujące umiejętności i wiadomości ucznia
- kartkówki
- samodzielna pisemna praca na lekcji,
- odpowiedzi ustne,
- zadania domowe,
- opracowanie i wykonanie pomocy dydaktycznych,
- aktywność na lekcji: rozwiązywanie zadań przy tablicy, krótkie odpowiedzi ustne, praca w grupie,
- obserwacja ucznia: przygotowanie do lekcji, praca na lekcji.

Formy pracy z uczniami o szczególnych wymaganiach edukacyjnych z uwzględnieniem zaleceń PPP.

- Dostosowanie wymagań edukacyjnych do potrzeb i możliwości ucznia,
- Rozwijanie mowy czynnej poprzez odpowiedzi ustne,
- Rozwijanie słownictwa i wzbogacanie zasobu słów,
- Ćwiczenie rozumienia i znaczenia słów, klasyfikowania pojęć, rozumienia poleceń,
- Indywidualizacja nauczania,
- Pomoc w interpretacji poleceń,
- Wydłużony czas pracy podczas lekcji, sprawdzianu, pracy klasowej, odpowiedzi ustnej.
- Udostępnienie korzystania z tabliczki mnożenia, wzorów itp.
- Zorganizowanie pomocy koleżeńskiej przy odrabianiu pracy domowej.
- Motywowanie ucznia do wysiłku umysłowego, systematyczności.
- Dostosowanie wielkości czcionki w wydruku treści zadań,
- Dostosowanie form diagnozowania osiągnięć zgodnie ze wskazaniem poradni (np. więcej odpowiedzi ustnych, więcej prac pisemnych),
- Umożliwienie wykonywania dodatkowych prac domowych oraz poprawiania ocen,
- Uwzględnienie przez nauczyciela typowych błędów wynikających z dysfunkcji ucznia.

Wobec uczniów, którzy posiadają opinię lub orzeczenie z PPP stosuje się indywidualne kryteria oceny zgodne z zaleceniami poradni.

4. Sposoby wystawiania ocen bieżących oraz śródrocznych i rocznych.

Punkty uzyskane z prac klasowych, sprawdzianów, testów przeliczane są na stopnie wg następującej skali.

100%-99%	- stopień celujący
98% - 90%	- stopień bardzo dobry
89 % - 72%	- stopień dobry
71% - 50%	- stopień dostateczny
49% - 30%	- stopień dopuszczający
29% - 0%	- stopień niedostateczny

Kartkówki, dłuższe prace domowe, samodzielne prace pisemne, projekty oceniane są według punktacji i skali ustalonej przez nauczyciela przedmiotu.

Aktywność na lekcji, krótkie odpowiedzi ustne lub pisemne, rozwiązywanie zadań przy tablicy oraz krótkie zadania domowe oceniane są za pomocą
+ i – według poniższych zasad.

4 plusy	–stopień bardzo dobry
3 plusy i 1 minus	- stopień dobry
2 plusy i 2 minusy	– stopień dostateczny
1 plus i 3 minusy	– stopień dopuszczający
4 minusy	– stopień niedostateczny

Zasady ustalania oceny śródrocznej i rocznej.

Ocenę śródroczną (roczną) wystawia nauczyciel zgodnie z zasadami zamieszczonymi poniżej. Ocena śródroczna (roczna) obliczana jest jako średnia ważona ocen cząstkowych poszczególnych form aktywności ucznia z uwzględnieniem wagi ocen. Średnia ważona wyliczana jest przy pomocy dziennika elektronicznego. (Każda ocena ma swoją wagę).

Formy aktywności	Waga oceny
Prace klasowe	65%
Kartkówki z podanego zagadnienia (zapowiedziane)	25%
Prace domowe	10%
Krótkie odpowiedzi ustne lub pisemne.	10%
Aktywność na lekcji	10%
Praca w grupie	10%
Osiągnięcia w konkursach matematycznych (etap szkolny)	25%
(etap rejonowy)	65%
(etap wojewódzki)	65%
Samodzielne rozwiązanie zadania problemowego na lekcji	25%
Projekty- prezentacje multimedialne, gazetki tematyczne, zadania praktyczne (zbieranie i wyszukiwanie informacji, analizowanie itp.)	25%

Zasady zamiany średniej ważonej na ocenę szkolną.

Otrzymana liczba odpowiada następującym ocenom śródrocznym (rocznym)

niedostateczny	dla średniej z przedziału <1,00; 1,71>
dopuszczający	dla średniej z przedziału <1,72 ; 2,71>
dostateczny	dla średniej z przedziału <2,72 ; 3,71>
dobry	dla średniej z przedziału <3,72; 4,71>
bardzo dobry	dla średniej z przedziału <4,72; 5,71>
celujący	dla średniej z przedziału <5,72; 6,00>

5. Kryteria ocen oraz wymagania (zakres wiedzy) z matematyki na poszczególne oceny.

Kryteria ocen w klasach IV-VII:

- 1) ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:
  - a) rozwiązuje problemy w sposób twórczy, samodzielnie rozwija własne uzdolnienia;
  - b) korzysta z nowości technologii informacyjnej, potrafi kojarzyć i łączyć wiadomości z różnych dziedzin wiedzy, korzysta z wielu sposobów pracy;
  - c) osiąga sukcesy w konkursach, olimpiadach przedmiotowych, reprezentuje szkołę w zawodach sportowych lub posiada porównywalne osiągnięcia.
- 2) ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:
  - a) opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania;
  - b) potrafi efektywnie zaplanować pracę w zespole, umiejętnie podejmować decyzje, interpretować wyniki, odnajdować i porządkować informacje, zastosować umiejętności w różnych sytuacjach;
  - c) samodzielnie rozwiązuje zadania i problemy w sposób twórczy w sytuacjach trudnych i nietypowych.
- 3) ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:
  - a) posiada wiedzę określoną kryteriami oceny dobrej;
  - b) potrafi współpracować w grupie zarówno jako lider jak i partner, wyciągać wnioski, różnicować ważność informacji, dzielić się wiedzą z innymi, wybrać własny sposób uczenia się;
  - c) rozwiązuje typowe zadania z elementami problemowymi, wykazuje aktywną postawę wobec trudnych i nietypowych zagadnień.
- 4) ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:
  - a) opanował wiedzę określoną kryteriami oceny dostatecznej;
  - b) współpracuje w grupie, potrafi objaśniać niektóre wyniki pracy, logicznie je uporządkować, podjąć decyzję jaką przyjąć postawę;
  - c) rozwiązuje proste zadania teoretyczne i praktyczne.
- 5) ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:
  - a) opanował wiedzę określoną kryteriami oceny dopuszczającej;
  - b) rozumie podstawowe zagadnienia wyrażone w sposób prosty i jednoznaczny;
  - c) współpracuje w grupie;
  - d) pyta, prosi o wyjaśnienie;
  - e) słucha dyskusji;
  - f) potrafi dostosować się do decyzji grupy;
  - g) rozwiązuje proste zadania teoretyczne i praktyczne przy pomocy kolegi lub nauczyciela.
- 6) ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:
  - a) posiada tak duże braki w wiadomościach i umiejętnościach, że uniemożliwiają one dalsze zdobywanie wiedzy;
  - b) nie jest w stanie rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności.

KLASA IV

- a) **Wymagania konieczne** (na ocenę dopuszczającą)- obejmują wiadomości i umiejętności umożliwiające uczniowi dalszą naukę, bez których uczeń nie jest w stanie zrozumieć kolejnych zagadnień omawianych podczas lekcji i wykonywać prostych zadań nawiązujących do sytuacji z życia codziennego.
- b) **Wymagania podstawowe** (na ocenę dostateczną)- obejmują wymagania konieczne oraz wiadomości stosunkowo łatwe do opanowania, przydatne w życiu codziennym, bez których nie jest możliwe kontynuowanie dalszej nauki.
- c) **Wymagania rozszerzające** (na ocenę dobrą) obejmują powyższe wymagania oraz wiadomości i umiejętności o średnim stopniu trudności, które są przydatne na kolejnych poziomach kształcenia.
- d) **Wymagania dopełniające** (na ocenę bardzo dobrą) obejmują wyżej wymienione wymagania oraz wiadomości i umiejętności złożone, o wyższym stopniu trudności, wykorzystywane do rozwiązywania zadań problemowych.
- e) **Wymagania wykraczające** (na ocenę celującą) – obejmują wyżej wymienione wymagania. Ponadto uczeń powinien stosować znane wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych, samodzielnie rozszerzać zainteresowania matematyczne, rozwiązywać zadania wymagające uzasadnień.

Szczegółowe wymagania dla klasy IV znajdują się w załączniku nr 1 do PZO z matematyki.

KLASA V

Wymagania edukacyjne z matematyki w klasie 5 szkoły podstawowej

- a) **Wymagania konieczne** (na ocenę dopuszczającą) obejmują wiadomości i umiejętności umożliwiające uczniowi dalszą naukę, bez których uczeń nie jest w stanie zrozumieć kolejnych zagadnień omawianych podczas lekcji i wykonywać prostych zadań nawiązujących do sytuacji z życia codziennego.
Uczeń:
  - dodaje, odejmuje liczby naturalne w zakresie 200,
  - mnoży i dzieli liczby naturalne w zakresie 100,
  - rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia liczb naturalnych,
  - odczytuje drugie i trzecie potęgi,
  - zapisuje iloczyn dwóch lub trzech tych samych czynników w postaci potęgi,
  - zna i stosuje właściwą kolejność działań w wyrażeniach dwudziałaniowych,
  - zna cyfry rzymskie (I, V, X),

- zapisuje cyframi rzymskimi liczby zapisane cyframi arabskimi do 39,
- dodaje i odejmuje pisemnie liczby trzy- i czterocyfrowe,
- sprawdza wynik odejmowania poprzez dodawanie,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania pisemnego,
- mnoży pisemnie liczby dwu- i trzycyfrowe,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego,
- podaje wielokrotności danej liczby jednocyfrowej,
- wykonuje dzielenie z resztą (proste przykłady),
- zna i stosuje cechy podzielności przez 2, 5 i 10,
- dzieli pisemnie liczby wielocyfrowe przez liczby jednocyfrowe,
- zna pojęcie prostej, półprostej i odcinka,
- rysuje i oznacza prostą, półprostą i odcinek,
- rozróżnia wzajemne położenia dwóch prostych na płaszczyźnie,
- wskazuje proste lub odcinki równoległe i prostopadłe,
- rozwiązuje elementarne zadania dotyczące prostych, półprostych, odcinków i punktów,
- rozpoznaje, wskazuje i rysuje kąty ostre, proste, rozwarte,
- posługuje się kątomierzem do mierzenia kątów wypukłych,
- rozpoznaje trójkąt ostrokątny, prostokątny i rozwartokątny,
- zna twierdzenie o sumie kątów w trójkącie,
- rozpoznaje trójkąt równoboczny, równoramienny i różnoboczny,
- oblicza długości boków trójkąta równobocznego przy danym obwodzie,
- rozpoznaje odcinki, które są wysokościami w trójkącie,
- wskazuje wierzchołek, z którego wychodzi wysokość, i bok, na który jest opuszczona,
- rysuje przy użyciu ekiejki wysokość w trójkącie ostrokątnym,
- wskazuje boki prostopadłe, boki równoległe, przekątne w prostokątach i równoległobokach,
- oblicza obwód rombu, równoległoboku,
- rozpoznaje wysokości równoległoboku,
- rysuje co najmniej jedną wysokość równoległoboku,
- wskazuje trapezy wśród innych figur,
- rysuje trapezy przy danych długościach podstaw,
- zapisuje ułamek w postaci dzielenia,
- zamienia liczby mieszane na ułamki niewłaściwe i ułamki niewłaściwe na liczby mieszane,
- porównuje ułamki o tym samym mianowniku,
- rozszerza ułamki do wskazanego mianownika,
- skraca ułamki w prostych przypadkach,
- dodaje i odejmuje ułamki lub liczby mieszane o jednakowych mianownikach,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków o jednakowych mianownikach,
- dodaje i odejmuje ułamki ze sprowadzeniem do wspólnego mianownika jednego z ułamków,
- mnoży ułamek lub liczbę mieszaną przez liczbę naturalną, z wykorzystaniem skracania przy mnożeniu,
- mnoży ułamki stosując przy tym skracanie,
- znajduje odwrotności ułamków, liczb naturalnych i liczb mieszanych,
- dzieli ułamki, stosując przy tym skracanie,
- zapisuje ułamek dziesiętny w postaci ułamka zwykłego,
- zamienia ułamek zwykły na dziesiętny poprzez rozszerzanie ułamka,
- odczytuje i zapisuje słownie ułamki dziesiętne,
- słownie zapisane ułamki dziesiętne zapisuje cyframi (proste przypadki),
- dodaje i odejmuje ułamki dziesiętne sposobem pisemnym,

- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe dotyczące dodawania i odejmowania ułamków dziesiętnych,
  - mnoży i dzieli w pamięci ułamki dziesiętne przez 10, 100, 1000,
  - mnoży pisemnie ułamki dziesiętne,
  - dzieli pisemnie ułamki dziesiętne przez jednocyfrową liczbę naturalną,
  - zna podstawowe jednostki masy, monetarne (polskie), długości i zależności między nimi,
  - zamienia mniejsze jednostki na większe,
  - oblicza upływ czasu pomiędzy wskazaniem zegara bez przekraczania godziny,
  - oblicza godzinę po upływie podanego czasu od podanej godziny bez przekraczania godziny,
  - oblicza średnią arytmetyczną dwóch liczb naturalnych,
  - odczytuje dane z tabel,
  - zamienia procenty na ułamki,
  - określa czy zamalowano 50% figury,
  - oblicza pozostałą ilość jako procent całości,
  - odczytuje dane z diagramów w prostych przypadkach,
  - zna i rozumie pojęcie pola figury jako liczby kwadratów jednostkowych,
  - oblicza pole prostokąta jako iloczyn długości boków,
  - zna i stosuje wzór na obliczanie pola równoległoboku,
  - oblicza pole trójkąta przy danym boku i odpowiadającej mu wysokości,
  - odczytuje liczby całkowite z osi liczbowej,
  - zaznacza na osi liczbowej podane liczby całkowite,
  - rozróżnia i wskazuje krawędzie, wierzchołki, ściany boczne, podstawy brył,
  - rozróżnia graniastolupy, ostrosłupy, prostopadłościany w otoczeniu i na rysunkach,
  - zna podstawowe jednostki objętości,
  - oblicza objętości brył zbudowanych z sześciątów jednostkowych,
  - oblicza objętość prostopadłościanu, złożonego z sześciątów jednostkowych.
- b) **Wymagania podstawowe** (na ocenę dostateczną) obejmują wiadomości stosunkowo łatwe do opanowania, przydatne w życiu codziennym, bez których nie jest możliwe kontynuowanie dalszej nauki.
- Uczeń (oprócz spełnienia wymagań koniecznych):
- zna i stosuje w obliczeniach przemienność i łączność dodawania i mnożenia,
  - stosuje rozdzielność mnożenia względem dodawania i odejmowania przy mnożeniu liczb dwucyfrowych przez jednocyfrowe,
  - mnoży liczby zakończone zerami, pomijając zera przy mnożeniu i dopisując w wyniku,
  - dzieli liczby zakończone zerami, pomijając tyle samo zer w dzielnej i dzielniku,
  - rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia liczb naturalnych,
  - zapisuje potęgę w postaci iloczynu,
  - zapisuje iloczyn tych samych czynników w postaci potęgi,
  - oblicza potęgi liczb, także z wykorzystaniem kalkulatora,
  - rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem potęgowania,
  - oblicza wartość trójdziałaniowego wyrażenia arytmetycznego,
  - dopasowuje zapis rozwiązania do treści zadania tekstowego,
  - zapisuje cyframi arabskimi liczby zapisane cyframi rzymskimi (w zakresie do 39),
  - szacuje wynik pojedynczego działania dodawania lub odejmowania poprzez stosowanie zaokrągleń liczb,
  - stosuje szacowanie w sytuacjach praktycznych (czy starczy pieniędzy na zakup, ile pieniędzy zostanie),
  - rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania pisemnego,
  - rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego,
  - zna i stosuje cechy podzielności przez 3, 9,

- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia z resztą i interpretuje wynik działania stosownie do treści zadania,
- wskazuje w zbiorze liczb liczby złożone na podstawie cech podzielności przez 2, 3, 5, 10,
- zapisuje liczbę dwucyfrową w postaci iloczynu czynników pierwszych,
- znajduje brakujący czynnik w iloczynie, dzielnik lub dzielną w ilorazie,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia pisemnego,
- rozwiązuje typowe zadania dotyczące prostych, półprostych, odcinków i punktów,
- rozpoznaje, wskazuje i rysuje kąty pełne, półpełne, wklęsłe,
- rozpoznaje kąty wierzchołkowe i przyległe,
- rozwiązuje typowe zadania z zastosowaniem różnych rodzajów kątów,
- szacuje miary kątów przedstawionych na rysunku,
- rysuje kąty o zadanej mierze, mniejszej niż 180° ,
- rozwiązuje elementarne zadania rysunkowe dotyczące obliczania miar kątów,
- stosuje nierówność trójkąta,
- rozwiązuje typowe zadania dotyczące obliczania miar kątów w trójkącie,
- oblicza obwody trójkątów, mając dane zależności między bokami,
- wskazuje różne rodzaje trójkątów jako części innych wielokątów,
- rysuje różne rodzaje trójkątów,
- rysuje przy użyciu ekierki wysokości w trójkącie ostrokątnym i prostokątnym,
- rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem wysokości trójkąta,
- rysuje kwadrat o danym obwodzie, prostokąt o danym obwodzie i danym jednym boku,
- oblicza miary kątów w równoległoboku,
- oblicza długość boku rombu przy danym obwodzie,
- rysuje równoległobok przy danym boku i danej wysokości prostopadłej do tego boku,
- rozpoznaje rodzaje trapezów,
- rysuje trapezy przy danych długościach podstaw i wysokości,
- oblicza długości brakujących odcinków w trapezie,
- wskazuje poznane czworokąty jako części innych figur,
- wykorzystuje twierdzenie o sumie kątów w czworokącie do obliczania miary brakujących kątów w czworokącie,
- zapisuje w postaci ułamka rozwiązania elementarnych zadań tekstowych,
- doprowadza ułamki właściwe do postaci nieskracalnej, a ułamki niewłaściwe i liczby mieszane do najprostszej postaci,
- porównuje ułamki o tym samym liczniku,
- rozszerza ułamki do wskazanego licznika,
- znajduje licznik lub mianownik ułamka równego danemu po skróceniu lub rozszerzeniu,
- sprowadza ułamki do wspólnego mianownika,
- rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków o jednakowych mianownikach,
- dodaje i odejmuje ułamki lub liczby mieszane o różnych mianownikach,
- rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków o różnych mianownikach,
- oblicza ułamek liczby naturalnej,
- mnoży liczby mieszane, stosując przy tym skracanie,
- rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem mnożenia ułamków, liczb mieszanych,
- dzieli liczby mieszane, stosując przy tym skracanie,
- rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem dzielenia ułamków,
- oblicza wartości dwudziałaniowych wyrażeń na ułamkach zwykłych, stosując przy tym ułatwienia (przemienność, skracanie),
- słownie zapisane ułamki dziesiętne zapisuje przy pomocy cyfr (trudniejsze sytuacje, np. trzy i cztery setne),
- zaznacza ułamki dziesiętne na osi liczbowej,
- porównuje ułamki dziesiętne,

- dodaje i odejmuje ułamki dziesiętne w pamięci,
- znajduje dopełnienie ułamka dziesiętnego do pełnych całości,
- oblicza składnik sumy w dodawaniu, odjemną lub odjemnik w odejmowaniu ułamków dziesiętnych,
- rozwiązuje typowe zadania tekstowe z dodawaniem i odejmowaniem ułamków dziesiętnych,
- odczytuje z osi liczbowej brakujące ułamki dziesiętne,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków dziesiętnych,
- dzieli w pamięci ułamki dziesiętne przez liczbę naturalną,
- dzieli pisemnie ułamki dziesiętne przez liczbę naturalną,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków dziesiętnych i porównywania ilorazowego,
- zamienia jednostki zapisane ułamkiem dziesiętnym na jednostki mieszane lub mniejsze jednostki,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem jednostek (np. koszt zakupu przy danej cenie za kg lub metr),
- oblicza upływ czasu pomiędzy wskazaniem zegara z przekraczaniem godziny,
- oblicza godzinę po upływie podanego czasu od podanej godziny z przekraczaniem godziny (bez przekraczania doby),
- oblicza datę po upływie podanej ilości dni od podanego dnia,
- rozwiązuje elementarne zadania dotyczące czasu, z wykorzystaniem informacji podanych w tabelach i kalendarzu,
- oblicza średnią arytmetyczną kilku liczb naturalnych,
- rozwiązuje zadania tekstowe polegające na obliczaniu średniej arytmetycznej (np. średnia odległość, waga),
- rozwiązuje zadania z wykorzystaniem danych przedstawionych w tabeli,
- określa, jaki procent figury zamalowano (10%, 25%, 100%),
- oblicza 1%, 10%, 25%, 50% i 100% z liczby naturalnej,
- oblicza pola figur znajdujących się na kratownicy przy wielkości kratki 1 cm^2 oraz przy wielkości $\frac{1}{4}\text{ cm}^2$,
- wykorzystuje pole prostokąta do obliczania pól innych figur,
- mierzy przedmioty o kształcie prostokąta i oblicza ich pole,
- oblicza pole i obwód prostokąta przy danym jednym boku i zależności (ilorazowej lub różnicowej) drugiego boku,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem pola prostokąta,
- oblicza pole równoległoboku i rombu narysowanych na kratownicy z możliwością odczytania potrzebnych wymiarów,
- oblicza pole i obwód równoległoboku na podstawie danych długości boków i wysokości,
- zna i stosuje wzór na obliczanie pola rombu z wykorzystaniem długości przekątnych,
- rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem pól równoległoboku i rombu,
- zna i stosuje wzór na obliczanie pola trójkąta,
- oblicza pole trójkąta umieszczonego w kratownicy z możliwością odczytania potrzebnych długości,
- oblicza pole trójkąta prostokątnego o danych przyprostokątnych,
- zna i stosuje wzór na obliczanie pola trapezu,
- oblicza pole trapezu umieszczonego w kratownicy z możliwymi do odczytania potrzebnymi długościami odcinków,
- wyznacza liczby przeciwne do danych,
- porównuje liczby całkowite,
- rozwiązuje zadania w oparciu o dane zestawione w tabeli, na mapie pogody,
- dodaje liczby całkowite jednocyfrowe,

- określa znak sumy dwóch liczb całkowitych wielocyfrowych,
- oblicza za pomocą osi liczbowej różnicę między liczbami całkowitymi,
- oblicza różnicę między temperaturami wyrażonymi za pomocą liczb całkowitych,
- wykonuje proste działania dodawania, mnożenia i dzielenia liczb całkowitych,
- rysuje rzuty prostopadłościanów, graniastosłupów i ostrosłupów,
- dobiera jednostkę do pomiaru objętości podanego przedmiotu,
- oblicza objętości prostopadłościanu i sześciianu jako iloczynu długości krawędzi,
- rozumie pojęcie siatki prostopadłościanu,
- rysuje siatkę sześciianu o podanej długości krawędzi.

c) **Wymagania rozszerzające** (na ocenę dobrą) obejmują wiadomości i umiejętności o średnim stopniu trudności, które są przydatne na kolejnych poziomach kształcenia.

Uczeń (oprócz spełniania wymagań koniecznych i podstawowych):

- stosuje rozdzielność mnożenia i dzielenia względem dodawania i odejmowania przy mnożeniu i dzieleniu liczb kilkucyfrowych przez jednocyfrowe,
- zapisuje liczbę postaci $10n$ bez użycia potęgowania,
- rozwiązuje typowe zadania z zastosowaniem potęgowania,
- zapisuje wyrażenia arytmetyczne do prostych treści zadaniowych,
- dopisuje treść zadania do prostego wyrażenia arytmetycznego,
- zapisuje rozwiązanie zadania tekstowego w postaci jednego kilkudziesięciu wyrażenia,
- zapisuje liczby cyframi rzymskimi,
- dodaje i odejmuje pisemnie liczby wielocyfrowe,
- zna pojęcie wielokrotności liczb,
- zna pojęcia liczby pierwszej i złożonej,
- zapisuje liczbę w postaci iloczynu czynników pierwszych,
- dzieli pisemnie liczby wielocyfrowe przez liczby dwucyfrowe,
- rozwiązuje zadania związane z mierzeniem kątów,
- rozwiązuje typowe zadania dotyczące obliczania miar kątów,
- oblicza miary kątów w trójkącie z podanych w zadaniu zależności między kątami,
- wskazuje osie symetrii trójkąta,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem własności trójkątów,
- rozwiązuje zadania związane z rysowaniem, mierzeniem i obliczaniem długości odpowiednich odcinków w równoległobokach,
- rysuje trapez o danych długościach boków i danych kątach,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem obliczania ułamka liczby,
- wskazuje w zbiorze ułamków ułamki nieskracalne przy wykorzystaniu cech podzielności,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków o jednakowych mianownikach,
- porównuje ułamki o różnych mianownikach,
- oblicza składnik w sumie lub odjemnik w różnicy ułamków o różnych mianownikach,
- rozwiązuje typowe zadania z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków zwykłych o różnych mianownikach oraz porównywania różnicowego,
- oblicza ułamek liczby mieszanej i ułamek ułamka,
- oblicza brakujący czynnik w iloczynie,
- mnoży liczby mieszane i wyniki doprowadza do najprostszej postaci,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem odwrotności liczb,
- oblicza dzielnik lub dzielną przy danym ilorazie,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem dzielenia liczb mieszanych,
- oblicza wartości wyrażeń zawierających trzy i więcej działań na ułamkach zwykłych i liczbach mieszanych,

- porównuje ułamki dziesiętne ze zwykłymi o mianownikach 2, 4 lub 5,
- oblicza wartości dwudziałaniowych wyrażeń zawierających dodawanie i odejmowanie ułamków dziesiętnych,
- zapisuje i odczytuje duże liczby za pomocą skrótów (np. 2,5 tys.),
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem działań na ułamkach dziesiętnych,
- oblicza dzielną lub dzielnik w ilorazie ułamków dziesiętnych,
- wyraża w jednej jednostce sumę wielkości podanych w różnych jednostkach,
- porównuje wielkości podane w różnych jednostkach,
- rozwiązuje typowe zadania dotyczące czasu, z wykorzystaniem informacji podanych w tabelach i kalendarzu,
- oblicza na jaką ilość towaru wystarczy pieniędzy przy podanej cenie jednostkowej,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem porównywania różnicowego i ilorazowego, wykorzystując dane z tabel,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem średniej arytmetycznej,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania wielkości procentowych,
- oblicza, jakim procentem całości jest dana wielkość ($\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$),
- oblicza na podstawie diagramów o ile więcej, ile razy więcej,
- rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem pola prostokąta,
- podaje możliwe wymiary prostokąta o danym polu,
- oblicza wysokość równoległoboku przy danym polu i długości boku,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem pól równoległoboku i rombu,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem pól i obwodów równoległoboku i rombu,
- rozwiązuje zadania z praktycznym wykorzystaniem pola trójkąta,
- oblicza pola figur umieszczonych w kratownicy, które dadzą się podzielić na prostokąty, równoległoboki i trójkąty,
- oblicza pole trapezu przy podanej zależności między bokami i wysokością,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem pola trapezu,
- oblicza pole wielokąta umieszczonego w kratownicy, który można podzielić na trapezy o łatwych do obliczenia polach,
- wyraża pole powierzchni figury o danych wymiarach w różnych jednostkach,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z wykorzystaniem jednostek pola,
- porządkuje liczby w zbiorze liczb całkowitych,
- oblicza temperaturę po spadku o podaną liczbę stopni,
- rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem dodawania liczb całkowitych,
- wskazuje liczbę całkowitą, różniącą się od danej o podaną liczbę naturalną,
- mnoży i dzieli liczby całkowite,
- oblicza wartości wyrażeń złożonych z dwóch lub trzech działań na liczbach całkowitych,
- podaje przykłady brył o danej liczbie wierzchołków,
- podaje przykłady brył których ściany spełniają dany warunek,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem objętości prostopadłościanu i sześcianu,
- rysuje siatkę prostopadłościanu o danych długościach krawędzi,
- dobiera siatkę do modelu prostopadłościanu,
- ocenia, czy rysunek przedstawia siatkę prostopadłościanu,
- oblicza objętość prostopadłościanu, korzystając z jego siatki,
- nazywa graniastosłupy na podstawie siatek,
- rysuje siatki graniastosłupów przy podanym kształcie podstawy i podanych długościach krawędzi,
- dobiera siatkę do modelu graniastosłupa.

d) **Wymagania dopełniające** (na ocenę bardzo dobrą) obejmują wiadomości i umiejętności złożone, o wyższym stopniu trudności, wykorzystywane do rozwiązywania zadań problemowych,

Uczeń (oprócz spełniania wymagań koniecznych, podstawowych i rozszerzających):

- rozwiązuje zadania z zastosowaniem potęgowania,
- oblicza wartości wielodziałaniowych wyrażeń arytmetycznych (także z potęgowaniem), stosując odpowiednią kolejność działań,
- zapisuje rozwiązanie zadania tekstowego z zastosowaniem porównywania różnicowego i ilorazowego w postaci jednego kilkudziesięciu wyrażenia,
- uzupełnia nawiasami wyrażenie arytmetyczne tak, aby dawało podany wynik,
- odczytuje liczby zapisane cyframi rzymskimi,
- szacuje wynik wyrażenia zawierającego więcej niż jedno działanie,
- rozszyfrowuje cyfry ukryte pod literami w liczbach w działaniu dodawania pisemnego,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania pisemnego,
- rozszyfrowuje cyfry ukryte pod literami w działaniu mnożenia pisemnego,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego,
- rozwiązuje nietypowe zadania z zastosowaniem cech podzielności i wielokrotności liczb,
- rozkłada na czynniki pierwsze liczby kilkucyfrowe,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem cech podzielności, dzielenia pisemnego oraz porównywania ilorazowego,
- rozwiązuje nietypowe zadania dotyczące prostej, półprostej i odcinka na płaszczyźnie,
- wskazuje różne rodzaje kątów na bardziej złożonych rysunkach,
- oblicza miary kątów przedstawionych na rysunku (trudne przykłady),
- oblicza miary kątów między wskazówkami zegara o określonej godzinie (pełne kwadransy),
- rozwiązuje nietypowe zadania dotyczące rodzajów i własności trójkątów,
- rysuje romb przy użyciu linijki i cyrkla,
- rysuje równoległobok przy danych przekątnych i kącie między nimi,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem własności trapezów,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem własności czworokątów,
- porównuje ułamki, wykorzystując relacje między uławkami o takich samych licznikach lub o takich samych mianownikach,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków zwykłych,
- rozwiązuje nietypowe zadania z zastosowaniem mnożenia ułamków zwykłych,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem dzielenia ułamków zwykłych,
- rozwiązuje nietypowe zadania z zastosowaniem działań na ułamkach zwykłych,
- porównuje ułamki zwykłe o mianowniku równym 8 z uławkami dziesiętnymi,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania ułamków dziesiętnych,
- odczytuje brakujące liczby z osi liczbowej, gdy podane liczby różnią się liczbą miejsc po przecinku,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe związane z dodawaniem i odejmowaniem ułamków dziesiętnych,
- rozwiązuje nietypowe zadania z zastosowaniem mnożenia ułamków dziesiętnych,
- rozwiązuje nietypowe zadania z zastosowaniem dzielenia ułamków dziesiętnych,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem przeliczania jednostek,
- rozwiązuje zadania wymagające działań na ułamkach zwykłych i dziesiętnych,
- rozwiązuje zadania z wykorzystaniem rozkładu jazdy,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe dotyczące czasu i kalendarza,
- rozwiązuje zadania, w których szacuje i oblicza łączny koszt zakupu przy danych cenach jednostkowych oraz wielkość reszty,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem obliczania średniej liczb wyrażonych różnymi jednostkami,
- oblicza sumę liczb na podstawie podanej średniej,
- oblicza jedną z wartości przy danej średniej i pozostałych wartościach,

- rozwiązuje zadania, wykorzystując dane przedstawione na diagramie słupkowym,
- rozwiązuje zadania praktyczne związane z obliczaniem pól prostokątów,
- oblicza pola figur złożonych z prostokątów, równoległoboków i trójkątów, umieszczonych na kratownicy, odczytując potrzebne wymiary,
- rozwiązuje zadania praktyczne związane z polem trójkąta,
- oblicza wysokości trójkąta prostokątnego przy danych trzech bokach,
- oblicza wysokość trapezu przy danych podstawach i polu,
- oblicza drugą podstawę trapezu przy danej wysokości, podstawie i polu,
- rozwiązuje zadania tekstowe z wykorzystaniem różnych jednostek pola,
- porównuje powierzchnie wyrażone w różnych jednostkach,
- zamienia jednostki pola,
- oblicza średnią arytmetyczną liczb całkowitych,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania różnicowego i dodawania liczb całkowitych,
- rozwiązuje zadania dotyczące odczytywania z osi liczbowej liczb różniących się od podanych o daną wielkość,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem działań na liczbach całkowitych,
- rozwiązuje nietypowe zadania dotyczące graniastosłupów i ostrosłupów,
- rozwiązuje nietypowe zadania z zastosowaniem objętości,
- oblicza wysokość prostopadłościanu przy danej objętości i krawędziach podstawy,
- rozwiązuje nietypowe zadania z wykorzystaniem siatki sześcianu,
- rozwiązuje nietypowe zadania dotyczące siatek graniastosłupów.

e) **Wymagania wykraczające** (na ocenę celującą)

– stosowanie znanych wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych.

KLASA VI

Wymagania edukacyjne z matematyki w klasie 6 szkoły podstawowej

a) **Wymagania konieczne** (na ocenę dopuszczającą) obejmują wiadomości i umiejętności umożliwiające uczniowi dalszą naukę, bez których uczeń nie jest w stanie zrozumieć kolejnych zagadnień omawianych podczas lekcji i wykonywać prostych zadań nawiązujących do sytuacji z życia codziennego.

Uczeń:

- odczytuje i zapisuje słownie liczby zapisane cyframi i odwrotnie,
- odczytuje współrzędne punktów zaznaczonych na osi liczbowej,
- dodaje i odejmuje liczby naturalne w zakresie do 200,
- mnoży i dzieli liczby naturalne w zakresie do 100,
- zapisuje liczby za pomocą cyfr rzymskich (w zakresie do 39),
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia liczb naturalnych,
- oblicza drugie i trzecie potęgi liczb naturalnych jedno- i dwucyfrowych,
- zna i stosuje właściwą kolejność działań w wyrażeniach dwudziałaniowych,
- dodaje i odejmuje pisemnie liczby trzy- i czterocyfrowe,
- sprawdza wynik odejmowania przez dodawanie,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania pisemnego,
- mnoży pisemnie liczby dwu- i trzycyfrowe,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego,

- wykonuje dzielenie z resztą (proste przykłady),
- zna i stosuje cechy podzielności przez 2, 5 i 10,
- dzieli pisemnie liczby wielocyfrowe przez liczby jednocyfrowe,
- zna, rysuje i oznacza prostą, półprostą i odcinek,
- rozróżnia wzajemne położenie dwóch prostych i odcinków na płaszczyźnie,
- wskazuje, w prostych przykładach, odcinki prostopadłe i równoległe w figurach płaskich,
- rozwiązuje elementarne zadania dotyczące prostych, półprostych, odcinków i punktów,
- rysuje koła i okręgi,
- wskazuje i nazywa elementy koła i okręgu: środek, promień, średnicę, cięciwę, łuk,
- rozpoznaje, wskazuje, rysuje i mierzy kąty ostre, proste i rozwarte,
- posługuje się kątomierzem do mierzenia kątów wypukłych,
- podaje przykłady figur płaskich,
- wskazuje i nazywa elementy wielokątów: boki, wierzchołki, przekątne, kąty wewnętrzne,
- rozpoznaje trójkąt ostrokątny, prostokątny i rozwartokątny,
- zna twierdzenie o sumie kątów w trójkącie,
- rozpoznaje trójkąt równoboczny, równoramienny i różnoboczny,
- oblicza długości boków trójkąta równobocznego przy danym obwodzie,
- rozpoznaje odcinki, które są wysokościami w trójkącie,
- wskazuje wierzchołek, z którego poprowadzona jest wysokość, i bok, do którego jest ona prostopadła,
- rysuje za pomocą ekierki wysokości w trójkącie ostrokątnym,
- wskazuje boki prostopadłe, boki równoległe i przekątne w prostokątach i równoległobokach,
- oblicza obwody czworokątów,
- rozpoznaje i rysuje wysokości równoległoboku, trapezu,
- wskazuje trapezy wśród innych figur,
- rysuje trapezy przy danych długościach podstaw,
- wybiera spośród podanych figur te, które mają oś symetrii,
- zapisuje ułamek w postaci dzielenia,
- zamienia liczby mieszane na ułamki niewłaściwe i ułamki niewłaściwe na liczby mieszane,
- porównuje ułamki o tym samym mianowniku,
- rozszerza ułamki do wskazanego mianownika,
- skraca ułamki w prostych wypadkach,
- dodaje i odejmuje ułamki lub liczby mieszane o jednakowych mianownikach,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków o jednakowych mianownikach,
- w prostych przykładach dodaje i odejmuje ułamki ze sprowadzeniem ich do wspólnego mianownika,
- mnoży ułamek lub liczbę mieszaną przez liczbę naturalną z wykorzystaniem skracania,
- mnoży ułamki z wykorzystaniem skracania,
- znajduje odwrotności ułamków, liczb naturalnych i liczb mieszanych,
- dzieli ułamki z wykorzystaniem skracania,
- zapisuje ułamek dziesiętny w postaci ułamka zwykłego,
- zamienia ułamek zwykły na dziesiętny przez rozszerzanie ułamka,
- odczytuje i zapisuje słownie ułamki dziesiętne,
- w prostych wypadkach zapisuje cyframi ułamki dziesiętne zapisane słownie,
- dodaje i odejmuje ułamki dziesiętne sposobem pisemnym,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe dotyczące dodawania i odejmowania ułamków dziesiętnych,
- mnoży i dzieli w pamięci ułamki dziesiętne przez 10, 100, 1000,
- mnoży pisemnie ułamki dziesiętne,
- dzieli pisemnie ułamki dziesiętne przez jednocyfrową liczbę naturalną,

- potrafi posługiwać się kalkulatorem (bez wykorzystywania funkcji pamięci),
  - zamienia jednostki czasu (godziny na minuty, minuty na sekundy, kwadransy na minuty, godziny na kwadransy),
  - zna podstawowe jednostki masy, monetarne (polskie) i długości,
  - zamienia mniejsze jednostki na większe,
  - oblicza średnią arytmetyczną kilku liczb naturalnych,
  - odczytuje dane z tabeli,
  - zamienia procenty na ułamki,
  - określa, czy zamalowano 25%, 50%, 75%, 100% figury,
  - oblicza pozostałą część jako procent całości,
  - odczytuje dane z diagramów w prostych wypadkach,
  - oblicza pole prostokąta jako iloczyn długości boków,
  - zna i stosuje wzór na obliczanie pola równoległoboku,
  - oblicza pole trójkąta przy danym boku i odpowiadającej mu wysokości,
  - odczytuje liczby całkowite z osi liczbowej,
  - zaznacza na osi liczbowej podane liczby całkowite,
  - rozróżnia i wskazuje elementy brył: krawędzie, wierzchołki, ściany boczne, podstawy,
  - rozróżnia graniastoslupy i ostrosłupy w otoczeniu oraz na rysunkach,
  - zna podstawowe jednostki objętości,
  - oblicza objętości brył zbudowanych z sześciątów jednostkowych,
  - oblicza objętość prostopadłościanu złożonego z sześciątów jednostkowych.
- b) **Wymagania podstawowe** (na ocenę dostateczną) obejmują wiadomości stosunkowo łatwe do opanowania, przydatne w życiu codziennym, bez których nie jest możliwe kontynuowanie dalszej nauki.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań koniecznych):

- zaznacza na osi liczbowej punkty spełniające określone warunki,
- zna i rozumie istotę zapisu dziesiętnego i pozycyjnego,
- potrafi stosować skróty w zapisie liczb naturalnych (np. 3 tys.; 1,54 mln),
- odczytuje liczby zapisane cyframi rzymskimi,
- zapisuje wiek na podstawie podanego roku,
- zna i stosuje w obliczeniach przemienność i łączność dodawania oraz mnożenia,
- stosuje rozdzielność mnożenia względem dodawania i odejmowania przy mnożeniu liczb dwucyfrowych przez liczby jednocyfrowe,
- mnoży liczby zakończone zerami, pomijając zera przy mnożeniu i dopisując je w wyniku,
- dzieli liczby zakończone zerami, pomijając taką samą liczbę zer na końcu w dzielnej i dzielniku,
- rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia liczb naturalnych,
- zapisuje potęgi w postaci iloczynu,
- zapisuje iloczyn tych samych czynników w postaci potęgi,
- oblicza potęgi liczb, także z wykorzystaniem kalkulatora,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem potęgowania,
- oblicza wartość trzydziałaniowego wyrażenia arytmetycznego, zawierającego również nawiasy,
- dopasowuje zapis rozwiązania do treści zadania tekstowego,
- szacuje wynik pojedynczego działania dodawania lub odejmowania przez stosowanie zaokrągleń liczb,
- stosuje szacowanie w sytuacjach praktycznych,
- rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania pisemnego,
- rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego,
- zna i stosuje cechy podzielności przez 3 i 9,

- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia z resztą i interpretuje wynik działania stosownie do treści zadania,
- wskazuje w zbiorze liczb liczby złożone na podstawie cech podzielności przez 2, 3, 5, 10,
- zapisuje liczbę dwucyfrową w postaci iloczynu czynników pierwszych,
- znajduje brakujący czynnik w iloczynie oraz dzielnik lub dzielną w ilorazie,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia pisemnego,
- rozwiązuje typowe zadania dotyczące punktów, odcinków, półprostych i prostych,
- wskazuje odcinki przystające,
- znajduje odległość między dwoma punktami,
- rozumie definicję koła i okręgu,
- stosuje znane własności koła i okręgu do rozwiązywania prostych zadań geometrycznych,
- rozpoznaje, wskazuje i rysuje kąty pełne, półpełne, wklęsłe i wypukłe,
- rozpoznaje kąty wierzchołkowe, przyległe i dopełniające do 360° ,
- rozwiązuje typowe zadania z zastosowaniem różnych rodzajów kątów,
- szacuje miary kątów przedstawionych na rysunku,
- rysuje kąty o danej mierze, mniejszej niż 180° ,
- rozwiązuje elementarne zadania rysunkowe dotyczące obliczania miar kątów,
- oblicza wymiary figur geometrycznych i obiektów w skali,
- stosuje nierówność trójkąta,
- rozwiązuje typowe zadania dotyczące obliczania miar kątów w trójkącie, stosując twierdzenie o sumie ich miar,
- oblicza obwód trójkąta, mając dane zależności między jego bokami,
- wskazuje różne rodzaje trójkątów jako części innych wielokątów,
- rysuje różne rodzaje trójkątów,
- rysuje za pomocą ekierki wysokości w trójkącie ostrokątnym i prostokątnym,
- rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem wysokości trójkąta,
- rysuje kwadrat o danym obwodzie oraz prostokąt o danym obwodzie i danym jednym boku,
- oblicza miary kątów w równoległoboku,
- oblicza długość boku rombu przy danym obwodzie,
- rysuje równoległobok przy danym boku i danej wysokości prostopadłej do tego boku,
- rozpoznaje rodzaje trapezów,
- rysuje trapezy przy danych długościach podstawy wysokości,
- oblicza długości brakujących odcinków w trapezie,
- wskazuje poznane czworokąty jako części innych figur,
- wykorzystuje twierdzenie o sumie miar kątów w czworokącie do obliczania brakujących miar kątów w czworokącie,
- zapisuje w postaci ułamków rozwiązania elementarnych zadań tekstowych,
- doprowadza ułamki właściwe do postaci nieskracalnej, a ułamki niewłaściwe i liczby mieszane do najprostszej postaci,
- porównuje ułamki o takich samych licznikach,
- rozszerza ułamki do wskazanego licznika,
- znajduje licznik lub mianownik ułamka równego danemu po skróceniu lub rozszerzeniu,
- sprowadza ułamki do wspólnego mianownika,
- rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków o jednakowych mianownikach,
- dodaje i odejmuje ułamki lub liczby mieszane o różnych mianownikach,
- rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków o różnych mianownikach,
- oblicza ułamek liczby naturalnej,
- mnoży liczby mieszane, stosując skracanie,
- rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem mnożenia ułamków i liczb mieszanych,
- dzieli liczby mieszane, stosując skracanie,

- rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem dzielenia ułamków,
- oblicza wartości dwudziałaniowych wyrażeń na ułamkach zwykłych, stosując ułatwienia – przemienność i skracanie,
- zapisuje cyframi ułamki dziesiętne zapisane słownie,
- zaznacza ułamki dziesiętne na osi liczbowej,
- porównuje ułamki dziesiętne,
- zamienia ułamki zwykłe na ułamki dziesiętne skończone,
- dodaje i odejmuje ułamki dziesiętne w pamięci,
- znajduje dopełnienie ułamka dziesiętnego do pełnych całości,
- oblicza składnik sumy w dodawaniu oraz odjemną lub odjemnik w odejmowaniu ułamków dziesiętnych,
- rozwiązuje typowe zadania tekstowe z dodawaniem i odejmowaniem ułamków dziesiętnych,
- odczytuje z osi liczbowej brakujące ułamki dziesiętne,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków dziesiętnych,
- dzieli w pamięci ułamki dziesiętne przez liczbę naturalną,
- dzieli pisemnie ułamki dziesiętne przez liczbę naturalną,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków dziesiętnych i porównywania ilorazowego,
- zamienia jednostki zapisane za pomocą ułamka dziesiętnego na jednostki mieszane lub mniejsze jednostki,
- wykonuje działania na ułamkach dziesiętnych, posługując się kalkulatorem,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem jednostek, np.: koszt zakupu przy danej cenie za kilogram lub metr,
- przelicza jednostki masy, długości i czasu,
- oblicza upływ czasu między wskazaniem zegara z przekroczeniem godziny,
- rozwiązuje elementarne zadania dotyczące czasu z wykorzystaniem informacji podanych w tabelach, na diagramach i w kalendarzu,
- rozwiązuje elementarne zadania z wykorzystaniem informacji podanych w tabelach, na rysunkach, diagramach, mapach i planach,
- oblicza rzeczywistą odległość na podstawie mapy ze skalą mianowaną,
- oblicza średnią arytmetyczną kilku liczb naturalnych,
- rozwiązuje zadania tekstowe polegające na obliczeniu średniej arytmetycznej,
- określa, jaki procent figury zamalowano,
- oblicza 1%, 10%, 25%, 50%, 75% i 100% liczby naturalnej,
- zamienia procent na ułamek w prostych wypadkach,
- oblicza procent liczby z wykorzystaniem kalkulatora,
- redukuje jednomiany podobne znajdujące się po jednej stronie równania,
- oblicza wartości liczbowe prostych wyrażeń algebraicznych,
- sprawdza, czy dana liczba jest rozwiązaniem równania,
- rozwiązuje równania typu $2 \cdot x + 3 = 7$,
- na płaszczyźnie z wprowadzonym kartezjańskim układem współrzędnych odczytuje i zaznacza punkty o danych współrzędnych całkowitych,
- oblicza pola figur znajdujących się na kratownicy,
- wykorzystuje pole prostokąta do obliczania pól innych figur,
- mierzy przedmioty w kształcie prostokąta i oblicza ich pole,
- oblicza pole i obwód prostokąta przy danym jednym boku i zależności (ilorazowej lub różnicowej) drugiego boku,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem pola prostokąta,
- oblicza pole równoległoboku i rombu narysowanych na papierze w kratkę z możliwością odczytania potrzebnych wymiarów,
- oblicza pole i obwód równoległoboku na podstawie danych długości boków i wysokości,

- zna i stosuje wzór na obliczanie pola rombu z wykorzystaniem długości przekątnych,
  - rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem pól równoległoboku i rombu,
  - zna i stosuje wzór na obliczanie pola trójkąta,
  - oblicza pole trójkąta umieszczonego na kratownicy z możliwością odczytania potrzebnych długości,
  - oblicza pole trójkąta prostokątnego o danych przyprostokątnych,
  - zna i stosuje wzór na obliczanie pola trapezu,
  - oblicza pole trapezu umieszczonego na kratownicy z możliwością odczytania potrzebnych długości,
  - wyznacza liczby przeciwne do danych,
  - porównuje liczby całkowite,
  - rozwiązuje zadania na podstawie danych przedstawionych w tabeli, na mapie pogody,
  - dodaje liczby całkowite jedno- i dwucyfrowe,
  - określa znak sumy dwóch liczb całkowitych wielocyfrowych,
  - oblicza za pomocą osi liczbowej różnicę między liczbami całkowitymi,
  - oblicza różnicę między wartościami temperatury wyrażonej za pomocą liczb całkowitych,
  - wykonuje proste działania dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia liczb całkowitych,
  - rysuje rzuty graniastosłupów i ostrosłupów,
  - dobiera jednostkę do pomiaru objętości danego przedmiotu,
  - oblicza objętość prostopadłościanu i sześcianu jako iloczyn długości krawędzi,
  - rozumie pojęcie siatki prostopadłościanu,
  - rysuje siatkę sześcianu o podanej długości krawędzi.
- c) **Wymagania rozszerzające** (na ocenę dobrą) obejmują wiadomości i umiejętności o średnim stopniu trudności, które są przydatne na kolejnych poziomach kształcenia. Uczeń (oprócz spełniania wymagań koniecznych i podstawowych):
- stosuje rozdzielność mnożenia i dzielenia względem dodawania i odejmowania przy mnożeniu i dzieleniu liczb wielocyfrowych przez jednocyfrowe,
  - zapisuje liczbę postaci podaną z 10^n bez użycia potęgowania,
  - wyznacza liczbę naturalną, znając jej kwadrat, np. 25, 49,
  - rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem potęgowania,
  - zapisuje wyrażenia arytmetyczne do prostych treści zadaniowych,
  - dopisuje treść zadania do prostego wyrażenia arytmetycznego,
  - zapisuje rozwiązanie zadania tekstowego w postaci jednego wyrażenia kilkudziałaniowego,
  - dodaje i odejmuje pisemnie liczby wielocyfrowe,
  - zna pojęcie wielokrotności liczb,
  - zna pojęcia liczby pierwszej i liczby złożonej,
  - zapisuje liczbę w postaci iloczynu czynników pierwszych,
  - dzieli pisemnie liczby wielocyfrowe przez liczby dwucyfrowe,
  - znajduje i mierzy odległość punktu od prostej i odległość między prostymi równoległymi,
  - rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z wykorzystaniem własności koła i okręgu,
  - rozwiązuje zadania związane z mierzaniem kątów,
  - wskazuje kąty równe, które powstaną, gdy dwie proste równoległe przetniemy trzecią prostą,
  - rozwiązuje typowe zadania dotyczące obliczania miar kątów,
  - rozumie pojęcie kątów przystających,
  - oblicza miary kątów w trójkącie na podstawie podanych zależności między kątami,
  - wskazuje osie symetrii trójkąta,
  - rozwiązuje zadania z zastosowaniem własności trójkątów,

- zna własności równoległoboku, rombu, trapezu, deltoidu i potrafi narysować ich wszystkie wysokości,
- rozwiązuje zadania związane z rysowaniem, mierzeniem i obliczaniem długości odpowiednich odcinków w równoległobokach,
- rysuje trapez o danych długościach boków i danych kątach,
- potrafi klasyfikować czworokąty,
- podaje przykłady wielokątów foremnych i określa ich własności,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem obliczania ułamka liczby,
- wskazuje w zbiorze ułamków ułamki nieskracalne przy wykorzystaniu cech podzielności,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków zwykłych o jednakowych mianownikach,
- porównuje ułamki o różnych mianownikach,
- oblicza składnik w sumie lub odjemnik w różnicy ułamków o różnych mianownikach,
- rozwiązuje typowe zadania z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków zwykłych o różnych mianownikach oraz porównywania różnicowego,
- oblicza ułamek liczby mieszanej i ułamek ułamka,
- oblicza brakujący czynnik w iloczynie,
- mnoży liczby mieszane i doprowadza wynik do najprostszej postaci,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem odwrotności liczb,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem dzielenia liczb mieszanych,
- oblicza wartości wyrażeń zawierających trzy i więcej działań na ułamkach zwykłych i liczbach mieszanych,
- porównuje ułamki dziesiętne ze zwykłymi o mianownikach 2, 4 lub 5,
- zamienia ułamki zwykłe na ułamki dziesiętne nieskończone okresowe,
- oblicza wartości dwudziałaniowych wyrażeń zawierających dodawanie i odejmowanie ułamków dziesiętnych,
- zapisuje i odczytuje duże liczby za pomocą skrótów, np. 2,5 tys.,
- zaokrągla ułamki dziesiętne z określoną dokładnością,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem działań na ułamkach dziesiętnych,
- oblicza dzielną lub dzielnik przy danym ilorazie,
- potrafi posługiwać się kalkulatorem, wykorzystując funkcję pamięci,
- wyraża w jednej jednostce sumę wielkości podanych w różnych jednostkach,
- porównuje wielkości podane w różnych jednostkach,
- zamienia jednostki długości i masy z wykorzystaniem liczb dziesiętnych,
- rozwiązuje typowe zadania tekstowe dotyczące czasu z wykorzystaniem informacji podanych w tabelach i kalendarzu,
- rozwiązuje zadania z wykorzystaniem danych zapisanych w różnych źródłach,
- oblicza, ile towaru można kupić za określoną kwotę przy podanej cenie jednostkowej,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem porównywania różnicowego i ilorazowego na podstawie danych z tabel,
- wykonuje obliczenia na podstawie planów i map,
- oblicza rzeczywiste wymiary obiektów, znając ich wymiary w podanej skali,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem średniej arytmetycznej,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania wielkości procentowych,
- rozumie pojęcie procentu jako ułamka całości,
- oblicza w prostych wypadkach, jakim procentem całości jest dana wielkość,
- zamienia procent na ułamek dziesiętny, a następnie ułamek dziesiętny na ułamek zwykły nieskracalny,
- zapisuje ułamek dziesiętny i ułamek zwykły o mianowniku 100 w postaci procentu,
- wykonuje obliczenia dotyczące porównywania ilorazowego i różnicowego, z wykorzystaniem danych z diagramów,

- przedstawia dane na diagramach,
- rozwiązuje równania
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem zależności między prędkością, drogą i czasem w ruchu jednostajnym,
- na płaszczyźnie z narysowanym kartezjańskim układem współrzędnych zaznacza punkty, których współrzędne spełniają określone warunki,
- rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem pola prostokąta,
- podaje możliwe wymiary prostokąta o danym polu,
- oblicza wysokość równoległoboku przy danym polu i długości boku,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem pól i obwodów równoległoboku, rombu oraz deltoidu,
- rozwiązuje zadania z praktycznym wykorzystaniem pola trójkąta,
- oblicza pola figur umieszczonych na kratownicy, które dadzą się podzielić na prostokąty, równoległoboki i trójkąty,
- oblicza pole trapezu przy podanej zależności między jego bokami a wysokością,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem pola trapezu,
- oblicza pole wielokąta umieszczonego na kratownicy, który da się podzielić na trapezy o łatwych do obliczenia polach,
- wyraża pole powierzchni figury o wymiarach danych w różnych jednostkach,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z wykorzystaniem jednostek pola,
- porządkuje liczby w zbiorze liczb całkowitych,
- oblicza temperaturę po spadku o podaną liczbę stopni,
- oblicza wartość bezwzględną liczby,
- rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem dodawania i odejmowania liczb całkowitych,
- wskazuje liczbę całkowitą różniącą się od danej liczby o podaną liczbę naturalną,
- mnoży i dzieli liczby całkowite,
- oblicza wartości wyrażeń złożonych z dwóch lub trzech działań na liczbach całkowitych,
- podaje przykłady brył o danej liczbie wierzchołków,
- podaje przykłady brył, których ściany spełniają dany warunek,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem objętości prostopadłościanu i sześcianu,
- rysuje siatkę prostopadłościanu o danych długościach krawędzi,
- dobiera siatkę do modelu prostopadłościanu,
- ocenia, czy rysunek przedstawia siatkę prostopadłościanu,
- oblicza objętość prostopadłościanu, korzystając z jego siatki,
- nazywa graniastosłupy na podstawie siatek,
- rysuje siatkę graniastosłupa przy podanym kształcie podstawy i podanych długościach krawędzi,
- dobiera siatkę do modelu graniastosłupa.

d) **Wymagania dopełniające** (na ocenę bardzo dobrą) obejmują wiadomości i umiejętności złożone, o wyższym stopniu trudności, wykorzystywane do rozwiązywania zadań problemowych.

Uczeń (oprócz spełniania wymagań koniecznych, podstawowych i rozszerzających):

- rozwiązuje zadania z zastosowaniem potęgowania,
- oblicza wartości wielodziałaniowych wyrażeń arytmetycznych (także z potęgowaniem), stosuje odpowiednią kolejność działań,
- zapisuje rozwiązanie zadania tekstowego z zastosowaniem porównania różnicowego i ilorazowego w postaci jednego kilkudziałaniowego wyrażenia,
- uzupełnia nawiasami wyrażenie arytmetyczne tak, aby dawało podany wynik,
- szacuje wynik wyrażenia zawierającego więcej niż jedno działanie,
- rozszyfrowuje cyfry ukryte pod literami w liczbach, w działaniu dodawania pisemnego,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania pisemnego,

- rozszyfrowuje cyfry ukryte pod literami w działaniu mnożenia pisemnego,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego,
- rozwiązuje nietypowe zadania z zastosowaniem cech podzielności i wielokrotności liczb,
- rozkłada na czynniki pierwsze liczby wielocyfrowe,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem cech podzielności, dzielenia pisemnego oraz porównywania ilorazowego,
- rozwiązuje nietypowe zadania dotyczące prostej, półprostej i odcinka na płaszczyźnie,
- wskazuje różne rodzaje kątów na bardziej złożonych rysunkach,
- oblicza miary kątów przedstawionych na rysunku (trudne przykłady),
- oblicza miary kątów między wskazówkami zegara o określonej godzinie,
- rozwiązuje nietypowe zadania dotyczące rodzajów i własności trójkątów,
- rysuje romb za pomocą cyrkla i linijki,
- rysuje równoległobok przy danych przekątnych i zawartym między nimi kącie,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem własności czworokątów,
- porównuje ułamki, wykorzystując relacje między ułamiakami o tych samych licznikach lub o takich samych mianownikach,
- rozwiązuje nietypowe zadania z zastosowaniem działań na ułamkach zwykłych,
- porównuje ułamki zwykłe z ułamkami dziesiętnymi,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania ułamków dziesiętnych,
- odczytuje brakujące liczby na osi liczbowej, gdy podane liczby różnią się liczbą miejsc po przecinku,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe związane z dodawaniem, odejmowaniem, mnożeniem i dzieleniem liczb dziesiętnych,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem przeliczania jednostek,
- rozwiązuje zadania wymagające działań na ułamkach zwykłych i dziesiętnych,
- rozwiązuje praktyczne zadania wymagające obliczenia pola i obwodu wielokąta,
- rozwiązuje praktyczne zadania wymagające wyznaczenia objętości brył,
- rozwiązuje zadania z wykorzystaniem rozkładu jazdy,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe dotyczące czasu i kalendarza,
- rozwiązuje zadania, w których szacuje i oblicza łączny koszt zakupu przy danych cenach jednostkowych oraz wielkości reszty,
- wykorzystuje funkcję pamięci w kalkulatorze do szybkiego obliczania wartości wyrażeń,
- potrafi wymyślić strategię rachunkową w oparciu o prawa działań,
- wyznacza rzeczywistą odległość między obiektami występującymi na planie i na mapie, posługując się skalą mianowaną i liczbową,
- oblicza średnią arytmetyczną liczb całkowitych,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem obliczania średniej liczb wyrażonych różnymi jednostkami,
- oblicza sumę liczb na podstawie podanej średniej,
- oblicza jedną z wartości przy danej średniej i pozostałych wartościach,
- rozwiązuje zadania na podstawie danych przedstawionych na diagramie słupkowym i kołowym,
- wyraża prędkość za pomocą różnych jednostek,
- podaje liczby spełniające daną równość,
- rozwiązuje proste równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą,
- rozwiązuje zadania praktyczne związane z obliczaniem pól prostokątów,
- oblicza pola figur złożonych z prostokątów, równoległoboków i trójkątów umieszczonych na kratownicy, odczytuje potrzebne wymiary,
- rozwiązuje zadania praktyczne związane z polem trójkąta,
- oblicza wysokości trójkąta prostokątnego przy danych trzech bokach,
- oblicza wysokość trapezu przy danych podstawach i polu,
- oblicza drugą podstawę trapezu, gdy dane są: wysokość, podstawa i pole,
- rozwiązuje zadania tekstowe z wykorzystaniem różnych jednostek pola,

- porównuje powierzchnie wyrażone w różnych jednostkach,
  - zamienia jednostki pola,
  - rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania różnicowego i dodawania liczb całkowitych,
  - rozwiązuje zadania polegające na odczytywaniu z osi liczbowej liczb różniących się od podanych o daną wielkość,
  - oblicza potęgi liczb całkowitych o wykładniku naturalnym,
  - rozwiązuje zadania z zastosowaniem działań na liczbach całkowitych, również z wartością bezwzględną,
  - rysuje siatki graniastosłupów i ostrosłupów, również z zastosowaniem skali,
  - rozwiązuje nietypowe zadania dotyczące graniastosłupów i ostrosłupów,
  - porównuje własności graniastosłupa z własnościami ostrosłupa,
  - zamienia jednostki objętości,
  - rozwiązuje nietypowe zadania z zastosowaniem objętości,
  - oblicza wysokość prostopadłościanu przy danej objętości i krawędziach podstawy,
  - rozwiązuje nietypowe zadania z wykorzystaniem siatki sześcianu,
  - rozwiązuje nietypowe zadania dotyczące siatek graniastosłupów.
- e) **Wymagania wykraczające** (na ocenę celującą) – stosowanie znanych wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych.

KLASA VII

Wymagania edukacyjne z matematyki w klasie 7 szkoły podstawowej

a) **Wymagania konieczne** (na ocenę dopuszczającą) obejmują wiadomości i umiejętności umożliwiające uczniowi dalszą naukę, bez których uczeń nie jest w stanie zrozumieć kolejnych zagadnień omawianych podczas lekcji i wykonywać prostych zadań nawiązujących do sytuacji z życia codziennego.

Uczeń:

- zna pojęcie liczby naturalnej, całkowitej, wymiernej,
- zna pojęcie liczb przeciwnych, pojęcie liczb odwrotnych,
- zna pojęcia: rozwinięcie dziesiętne skończone, rozwinięcie dziesiętne nieskończone, okres,
- zna sposób zaokrąglania liczb,
- zna sposób przybliżania liczb,
- zaznacza liczby dodatnie i ujemne, zapisane w postaci ułamków, liczb mieszanych i ułamków dziesiętnych na osi liczbowej,
- zna pojęcie odległości między dwiema liczbami na osi liczbowej,
- umie odczytać z osi liczbowej liczby spełniające określony warunek,
- zna algorytm dodawania i odejmowania liczb wymiernych dodatnich,
- zna algorytm mnożenia i dzielenia liczb wymiernych dodatnich,
- zna kolejność wykonywania działań,
- stosuje nabyte umiejętności do rozwiązywania prostych zadań,
- zna pojęcie potęgi o wykładniku całkowitym dodatnim,
- umie obliczyć potęgę o wykładniku naturalnym (proste przypadki),
- zna wzór na mnożenie i dzielenie potęg o jednakowych podstawach,
- umie zapisać w postaci jednej potęgi iloczynu i ilorazu potęg o jednakowych podstawach,
- umie mnożyć i dzielić potęgi o jednakowych podstawach (proste przypadki),
- zna wzór na potęgowanie potęg,
- umie zapisać potęgę potęgi w postaci jednej potęgi,

- umie potęgować potęgę (proste przypadki),
- zna wzór na potęgowanie iloczynu i ilorazu,
- zna wzór na iloczyn i iloraz potęg o jednakowych wykładnikach,
- umie potęgować iloczyn i iloraz (proste przypadki),
- umie mnożyć i dzielić potęgi o jednakowych wykładnikach (proste przypadki),
- stosuje nabyte umiejętności dotyczące działań na potęgach do rozwiązywania prostych zadań,
- odczytuje i zapisuje liczby w notacji wykładniczej (proste przypadki),
- zna pojęcia pierwiastka arytmetycznego II stopnia z liczby nieujemnej oraz pierwiastka III stopnia z dowolnej liczby,
- rozumie konieczność szacowania pierwiastków,
- zna pojęcia liczby niewymiernej,
- zna wzór na obliczanie pierwiastka z iloczynu i ilorazu,
- zna sposób wyłączania czynnika przed znak pierwiastka,
- zna sposób włączania czynnika pod znak pierwiastka,
- podaje proste przykłady wyrażeń algebraicznych,
- odczytuje i zapisuje proste wyrażenia algebraiczne,
- oblicza wartości liczbowe nieskomplikowanych wyrażeń algebraicznych,
- zna pojęcie jednomianu,
- porządkuje proste jednomiany,
- znajduje jednomiany podobne,
- redukuje jednomiany podobne (proste przypadki),
- wie, co to jest suma algebraiczna,
- potrafi wskazać wyrazy sumy algebraicznej,
- potrafi zapisać sumę w prostszej postaci,
- umie zredukować wyrazy podobne,
- umie pomnożyć każdy wyraz sumy algebraicznej przez liczbę,
- umie mnożyć sumy algebraiczne (proste przypadki),
- umie doprowadzać wyrażenie do prostszej postaci, stosując działania na sumach algebraicznych (proste przypadki),
- zna pojęcie procentu,
- rozumie konieczność stosowania procentów w życiu codziennym,
- umie wskazać przykłady zastosowań procentów w życiu codziennym ,
- umie zaznaczyć procent danej figury,
- umie obliczyć procent danej liczby,
- zna sposób obliczania, jakim procentem jednej liczby jest druga liczba,
- umie obliczyć liczbę na podstawie jej procentu,
- zna sposób obliczania: o ile procent więcej, o ile procent mniej,
- rozumie pojęcia: podwyżka i obniżka o pewien procent ,
- wie, jak obliczyć podwyżkę i obniżkę o pewien procent,
- umie obliczyć podwyżkę i obniżkę o pewien procent,
- rozumie konieczność stosowania procentów w zadaniach tekstowych i w życiu codziennym,
- zna pojęcie promila,
- umie wskazać przykłady zastosowania promili w życiu codziennym,
- zna pojęcie równania,
- umie zapisać zadanie w postaci równania (proste przypadki),
- umie sprawdzić, czy dana liczba spełnia równanie pierwszego stopnia (proste przypadki),
- zna metodę równań równoważnych,

- umie rozwiązywać równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, mające jeden pierwiastek (proste przypadki),
- umie rozwiązywać równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą bez stosowania przekształceń na wyrażeniach algebraicznych,
- umie przekształcać wzory geometryczne i fizyczne (proste przypadki),
- umie wyrazić treść zadania za pomocą równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą,
- wie, co to jest proporcja,
- wskazuje wyrazy skrajne i środkowe w proporcji,
- wie, jak rozwiązać proste równanie zapisane w postaci proporcji,
- wie, co to są wielkości wprost proporcjonalne,
- potrafi wskazać wśród przykładów wielkości wprost proporcjonalne,
- uzupełnia tabelkę dotyczącą wielkości wprost proporcjonalnych,
- wie, co to jest podział proporcjonalny,
- zapisuje stosunek dwóch liczb wymiernych jako stosunek liczb naturalnych,
- rozpoznaje i nazywa figury: punkt, prosta, półprosta,
- zna pojęcie prostych prostopadłych i równoległych,
- zna pojęcie odległości punktu od prostej,
- zna pojęcia kątów przyległych i wierzchołkowych,
- umie narysować kąty przyległe i wierzchołkowe,
- zna nazwy kątów utworzonych przez dwie przecinające się proste oraz kątów utworzonych pomiędzy dwiema prostymi równoległymi, przeciętymi trzecią prostą, i związki pomiędzy nimi,
- umie narysować kąty przyległe i wierzchołkowe,
- zna pojęcie trójkąta,
- zna sumę miar kątów wewnętrznych trójkąta,
- umie wskazać poszczególne rodzaje trójkątów i ich własności,
- zna definicję figur przystających,
- umie wskazać figury przystające,
- umie udowodnić twierdzenie o równości kątów wierzchołkowych,
- odczytuje elementarne informacje z tabel, piktogramów, wykresów, diagramów słupkowych i procentowych,
- zna pojęcie danych statystycznych,
- umie zebrać dane statystyczne,
- zna pojęcie średniej arytmetycznej,
- umie obliczyć średnią arytmetyczną (w prostych przypadkach),
- stosuje nabyte umiejętności do rozwiązywania prostych zadań,
- samodzielnie rozwiązuje zadania na ocenę dopuszczającą.

b) Wymagania podstawowe (na ocenę dostateczną) obejmują wiadomości stosunkowo łatwe do opanowania, przydatne w życiu codziennym, bez których nie jest możliwe kontynuowanie dalszej nauki.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań koniecznych):

- umie zapisywać liczby wymierne w postaci ułamków zwykłych,
- umie zapisać ułamki zwykłe w postaci rozwinięć dziesiętnych skończonych i rozwinięć dziesiętnych nieskończonych okresowych,
- rozumie potrzebę zaokrąglania liczb,
- umie zaokrąglić liczbę do danego rzędu,
- odczytuje współrzędne punktów zaznaczonych na osi liczbowej,
- umie na podstawie rysunku osi liczbowej określić odległość między liczbami,
- umie opisać zbiór liczb za pomocą nierówności,

- umie zaznaczyć na osi liczbowej liczby spełniające określoną nierówność typu $x > 2,5$,
- umie dodawać i odejmować liczby wymierne dodatnie i ujemne zapisane w różnych postaciach,
- umie mnożyć i dzielić liczby wymierne dodatnie i ujemne zapisane w różnych postaciach,
- zna pojęcie potęgi o wykładniku całkowitym dodatnim,
- umie obliczyć potęgę o wykładniku naturalnym (proste przypadki),
- umie zapisać liczbę w postaci potęgi,
- rozumie powstanie wzorów na mnożenie i dzielenie potęg o jednakowych podstawach,
- umie zapisać w postaci jednej potęgi iloczynu i ilorazu potęg o jednakowych podstawach,
- rozumie powstanie wzoru na potęgowanie potęgi,
- umie potęgować potęgę,
- umie przedstawić potęgę w postaci potęgowania potęgi,
- rozumie powstanie wzorów na potęgowanie iloczynu i ilorazu,
- rozumie powstanie wzorów na mnożenie i dzielenie potęg o jednakowych wykładnikach,
- umie potęgować iloczyn i iloraz,
- umie mnożyć i dzielić potęgi o jednakowych wykładnikach,
- stosuje nabyte umiejętności dotyczące działań na potęgach do rozwiązywania prostych zadań,
- odczytuje i zapisuje liczby w notacji wykładniczej,
- umie obliczyć pierwiastek arytmetyczny II stopnia z liczby nieujemnej i pierwiastek III stopnia z dowolnej liczby,
- umie oszacować wartość wyrażenia zawierającego pierwiastki,
- stosuje wzór na obliczanie pierwiastka z iloczynu i ilorazu,
- umie wyłączyć czynnik przed znak pierwiastka,
- umie włączyć czynnik podznak pierwiastka,
- odczytuje i zapisuje wyrażenia algebraiczne,
- oblicza wartości liczbowe wyrażeń algebraicznych,
- porządkuje jednomiany,
- redukuje jednomiany podobne,
- redukuje jednomiany podobne w sumach algebraicznych (proste przypadki),
- umie opuścić nawiasy,
- umie pomnożyć każdy wyraz sumy algebraicznej przez jednomian,
- umie mnożyć sumy algebraiczne,
- umie doprowadzać wyrażenie do prostszej postaci, stosując działania na sumach algebraicznych,
- umie zamienić procent na ułamek,
- umie zamienić ułamek na procent,
- umie odczytywać dane z diagramu procentowego,
- umie obliczyć, jakim procentem jednej liczby jest druga liczba,
- umie obliczyć liczbę na podstawie jej procentu,
- oblicza: o ile procent więcej, o ile procent mniej,
- umie obliczyć podwyżkę i obniżkę o pewien procent,
- umie rozwiązywać zadania związane z procentami,
- umie zamienić promil na ułamek,
- umie zamienić ułamek na promil,

- umie zapisać zadanie w postaci równania,
- umie sprawdzić, czy dana liczba spełnia równanie pierwszego stopnia,
- umie rozpoznać równania równoważne,
- umie rozwiązywać równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, mające jeden pierwiastek,
- umie rozwiązywać równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą z zastosowaniem prostych przekształceń na wyrażeniach algebraicznych,
- umie przekształcać wzory geometryczne i fizyczne,
- umie wyrazić treść zadania za pomocą równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą,
- umie wyrazić treść zadania za pomocą równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą,
- zna własności proporcji,
- rozwiązuje typowe równania zapisane w postaci proporcji,
- wskazuje oraz podaje przykłady wielkości wprost proporcjonalnych,
- zapisuje treść elementarnego zadania dotyczącego wielkości wprost proporcjonalnych w postaci tabelki i proporcji,
- zapisuje stosunek więcej niż dwóch liczb wymiernych jako stosunek liczb naturalnych,
- zapisuje treść elementarnego zadania dotyczącego podziału proporcjonalnego w postaci równania,
- rysuje prostą i półprostą za pomocą linijki i ekierki oraz szkicowo odręcznie,
- umie przedstawiać na płaszczyźnie różne położenie prostych względem siebie,
- umie wskazać proste prostopadłe,
- umie wskazać proste równoległe,
- umie wskazać odcinki prostopadłe i równoległe,
- umie wskazać kąty przyległe i wierzchołkowe,
- umie wskazać kąty naprzemianległe i odpowiadające,
- podaje przykłady trzech odcinków, z których można zbudować trójkąt, i trzech odcinków, z których nie można zbudować trójkąta,
- umie kreślić poszczególne rodzaje trójkątów,
- zna cechy przystawania trójkątów,
- umie rozpoznawać trójkąty przystające,
- umie przeprowadzać proste rozumowania dotyczące pojęć geometrycznych,
- odczytuje informacje z tabel, piktogramów, wykresów, diagramów słupkowych i procentowych,
- umie opracować dane statystyczne,
- umie prezentować dane statystyczne,
- umie obliczyć średnią arytmetyczną (w prostych przypadkach),
- stosuje nabyte umiejętności do rozwiązywania prostych zadań,
- samodzielnie rozwiązuje zadania na ocenę dostateczną.

c) **Wymagania rozszerzające** (na ocenę dobrą) obejmują wiadomości i umiejętności o średnim stopniu trudności, które są przydatne na kolejnych poziomach kształcenia.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań koniecznych i podstawowych):

- umie wskazać liczby tych samych znaków i przeciwnych znaków,
- zna warunek konieczny zamiany ułamka zwykłego na ułamek dziesiętny skończony, rozumie potrzebę zaokrąglania liczb
- umie zaokrąglić liczbę do danego rzędu,

- porządkuje liczby w zadanej kolejności,
- porównuje liczby wymierne,
- umie zaznaczyć na osi liczbowej liczby spełniające określoną nierówność,
- umie stosować prawa działań,
- stosuje nabyte umiejętności w typowych zadaniach,
- zna i rozumie pojęcie potęgi o wykładniku całkowitym dodatnim,
- umie obliczyć potęgę o wykładniku naturalnym,
- umie zapisać liczbę w postaci potęgi,
- umie określić znak potęgi, nie wykonując obliczeń,
- umie stosować mnożenie i dzielenie potęg o jednakowych podstawach do obliczania wartości liczbowej wyrażeń,
- umie wykonać porównanie ilorazowe potęg o jednakowych podstawach,
- umie porównać potęgi, sprowadzając je do tej samej podstawy,
- umie stosować potęgowanie potęgi do obliczania wartości liczbowej wyrażeń,
- umie stosować potęgowanie iloczynu i ilorazu do obliczania wartości liczbowej wyrażeń,
- umie stosować mnożenie i dzielenie potęg o jednakowych wykładnikach do obliczania wartości liczbowej wyrażeń,
- umie wykonać porównanie ilorazowe potęg o jednakowych wykładnikach,
- stosuje nabyte umiejętności dotyczące działań na potęgach do rozwiązywania typowych zadań,
- porównuje liczby zapisane w notacji wykładniczej,
- wykonuje działania na liczbach zapisanych w notacji wykładniczej,
- umie obliczyć pierwiastek arytmetyczny II stopnia z liczby nieujemnej i pierwiastek III stopnia z dowolnej liczby,
- potrafi oszacować wartość wyrażenia zawierającego pierwiastki,
- umie mnożyć i dzielić pierwiastki II stopnia oraz pierwiastki III stopnia,
- bezbłędnie wyciąga czynnik przed znak pierwiastka,
- bezbłędnie włącza czynnik pod znak pierwiastka,
- poprawnie odczytuje i zapisuje typowe wyrażenia algebraiczne,
- poprawnie oblicza wartości liczbowe typowych wyrażeń algebraicznych,
- określa, dla jakich zmiennych wyrażenie algebraiczne nie ma wartości liczbowej (proste przypadki),
- bezbłędnie porządkuje jednomiany,
- bezbłędnie redukuje wyrazy podobne,
- bezbłędnie redukuje jednomiany podobne w sumach algebraicznych,
- umie dodawać i odejmować sumy algebraiczne,
- umie doprowadzić wyrażenie do prostszej postaci, stosując mnożenie sum algebraicznych przez jednomian,
- umie doprowadzać wyrażenie do prostszej postaci, stosując mnożenie sum algebraicznych,
- umie obliczyć wartość liczbową wyrażenia dla zmiennych wymiernych po jego przekształceniu do dogodnej postaci,
- umie zamienić liczbę wymierną na procent,
- umie obliczyć procent danej liczby, która jest wynikiem wyrażenia arytmetycznego,
- umie obliczyć, jakim procentem jednej liczby jest druga liczba,
- umie obliczyć liczbę na podstawie jej procentu,

- umie zastosować obliczenia procentowe w zdaniach tekstowych,
- umie obliczyć podwyżkę i obniżkę o pewien procent,
- umie rozwiązywać zadania dotyczące bankowości i roztworów,
- umie zamieniać procenty na promile i odwrotnie,
- umie zbudować równanie o podanym rozwiązaniu,
- umie sprawdzić, czy dana liczba spełnia równanie drugiego lub trzeciego stopnia,
- umie stosować metodę równań równoważnych,
- umie rozwiązywać równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą z zastosowaniem przekształceń na wyrażeniach algebraicznych,
- umie przekształcać wzory geometryczne i fizyczne,
- umie wyznaczyć ze wzoru określoną wielkość,
- umie analizować treść zadania,
- umie wyrazić treść zadania za pomocą równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą,
- umie rozwiązać zadanie tekstowe za pomocą równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą i sprawdzić poprawność rozwiązania,
- potrafi przekształcać proporcję,
- bezbłędnie rozwiązuje równania zapisane w postaci proporcji,
- zapisuje treść o zadania dotyczącego wielkości wprost proporcjonalnych w postaci proporcji,
- rozwiązuje typowe zadania na wielkości wprost proporcjonalne,
- rozwiązuje typowe zadania dotyczące podziału proporcjonalnego,
- rysuje poznane figury, gdy spełniają określone warunki,
- umie narysować proste prostopadłe,
- umie narysować proste równoległe,
- umie obliczyć miary kątów przyległych, gdy dany jest jeden z nich,
- umie obliczyć miary kątów wierzchołkowych, gdy dany jest jeden z nich,
- umie obliczyć miary kątów naprzemianległych, gdy dany jest jeden z nich,
- umie obliczyć miary kątów odpowiadających, gdy dany jest jeden z nich,
- zna warunek istnienia trójkąta,
- oblicza miarę kąta trójkąta, gdy dane są dwa pozostałe,
- umie obliczać miary kątów w trójkącie na podstawie rysunku,
- umie obliczać obwody trójkątów,
- umie podać rodzaj trójkąta na podstawie miar jego kątów,
- umie wskazać trójkąty przystające,
- umie przeprowadzać proste dowody geometryczne, wykorzystując własności prostych równoległych, twierdzenie o sumie kątów trójkąta, własności trójkątów równoramiennych, przystawanie trójkątów,
- wyciąga elementarne wnioski na podstawie tabel, piktogramów, wykresów, diagramów słupkowych i procentowych,
- umie opracować dane statystyczne,
- umie prezentować dane statystyczne,
- umie obliczyć średnią arytmetyczną,
- stosuje nabyte umiejętności w typowych zadaniach,
- samodzielnie rozwiązuje zadania na ocenę dobrą.

d) Wymagania dopełniające (na ocenę bardzo dobrą) obejmują wiadomości i umiejętności złożone, o wyższym stopniu trudności, wykorzystywane do rozwiązywania zadań problemowych.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań koniecznych, podstawowych i rozszerzających):

- umie wskazać z podanego zbioru liczby wymierne dodatnie i ujemne,
- umie porównywać rozwinięcia dziesiętne,
- umie podać przybliżenie liczbą całkowitą,
- oblicza odległość pomiędzy dwoma punktami leżącymi na osi liczbowej,
- umie zapisać nierówność, jaką spełniają liczby z zaznaczonego na osi liczbowej zbioru,
- umie obliczać wartości wyrażeń arytmetycznych,
- ma opanowany pełny zakres wiedzy i umiejętności dotyczący sposobów zapisywania liczb oraz działań na nich,
- zna i rozumie pojęcie potęgi o wykładniku całkowitym dodatnim,
- umie obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego potęgę,
- umie podać cyfrę jedności liczby podanej w postaci potęgi,
- umie stosować mnożenie i dzielenie potęg o jednakowych podstawach do obliczania wartości liczbowej wyrażeń,
- umie stosować potęgowanie potęgi do obliczania wartości liczbowej wyrażeń,
- umie stosować potęgowanie iloczynu i ilorazu do obliczania wartości liczbowej wyrażeń,
- umie stosować mnożenie i dzielenie potęg o jednakowych wykładnikach do obliczania wartości liczbowej wyrażeń,
- stosuje nabyte umiejętności dotyczące działań na potęgach do rozwiązywania typowych zadań,
- rozwiązuje typowe zadania, stosując działania na liczbach zapisanych w notacji wykładniczej,
- umie stosować pierwiastki w zadaniach tekstowych,
- umie oszacować wartość wyrażenia zawierającego pierwiastki,
- umie stosować wzór na obliczanie pierwiastka z iloczynu i ilorazu do obliczania wartości liczbowej wyrażeń,
- umie doprowadzić wyrażenie algebraiczne zawierające potęgi i pierwiastki do prostszej postaci,
- sprawnie i bezbłędnie wyciąga czynnik przed znak pierwiastka,
- sprawnie i bezbłędnie włącza czynnik pod znak pierwiastka,
- poprawnie odczytuje i zapisuje wyrażenia algebraiczne (trudniejsze przypadki),
- sprawnie i bezbłędnie oblicza wartości liczbowe wyrażeń algebraicznych, również trudniejszych rachunkowo,
- określa, dla jakich zmiennych wyrażenie algebraiczne nie ma wartości liczbowej,
- bezbłędnie porządkuje trudniejsze jednomiany ,
- bezbłędnie redukuje wyrazy podobne (trudniejsze przypadki),
- bezbłędnie redukuje wyrazy podobne w sumach algebraicznych(trudniejsze przypadki),
- umie obliczyć wartość liczbową wyrażenia dla zmiennych wymiernych po jego przekształceniu do dogodnej postaci,
- umie stosować mnożenie jednomianów przez sumy algebraiczne,
- umie stosować mnożenie sum algebraicznych w zadaniach tekstowych,
- umie obliczyć wartość liczbową wyrażenia dla zmiennych wymiernych po jego przekształceniu do dogodnej postaci,

- umie określić procentowo zaznaczoną część figury,
  - umie rozwiązać zadanie tekstowe dotyczące obliczania procentu danej liczby,
  - umie obliczyć, jakim procentem jednej liczby jest druga liczba,
  - umie obliczyć liczbę na podstawie jej procentu,
  - umie zastosować obliczenia procentowe w zdaniach tekstowych,
  - umie rozwiązać zadanie tekstowe dotyczące obliczania podwyżek i obniżek o pewien procent,
  - umie rozwiązywać zadania dotyczące bankowości i roztworów,
  - umie stosować obliczenia na promilach,
  - ma opanowany pełny zakres wiedzy i umiejętności dotyczący procentów,
  - umie sprawdzić, czy liczby spełniające warunek są rozwiązaniami równania drugiego lub trzeciego stopnia,
  - umie stosować metodę równań równoważnych,
  - umie rozwiązywać równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą z zastosowaniem przekształceń na wyrażeniach algebraicznych,
  - umie przekształcać wzory geometryczne i fizyczne,
  - umie wyznaczyć ze wzoru określoną wielkość,
  - umie rozwiązać zadanie tekstowe za pomocą równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, w tym także z obliczeniami procentowymi,
  - sprawnie i bezbłędnie rozwiązuje proporcje (trudniejsze przypadki),
  - układa tabelkę i proporcję na podstawie zadania (trudniejsze przypadki),
  - rozwiązuje trudniejsze zadania na wielkości wprost proporcjonalne,
  - rozwiązuje zadania dotyczące podziału proporcjonalnego, również trudniejsze,
  - sprawnie rysuje poznane figury, gdy spełniają określone warunki,
  - umie kreślić proste i odcinki prostopadłe przechodzące przez dany punkt,
  - umie obliczać na podstawie rysunku miary kątów,
  - umie obliczać miary kątów na podstawie rysunku,
  - rozwiązuje zadania dotyczące boków i kątów trójkąta,
  - rozwiązuje zadania dotyczące boków i kątów trójkąta,
  - umie uzasadniać przystawanie trójkątów,
  - umie przeprowadzać bardziej skomplikowane dowody geometryczne, wykorzystując własności prostych równoległych, twierdzenie o sumie kątów trójkąta, własności trójkątów równoramiennych, przystawanie trójkątów,
  - wyciąga wnioski na podstawie tabel, piktogramów, wykresów, diagramów słupkowych i procentowych,
  - umie opracować dane statystyczne,
  - umie prezentować dane statystyczne,
  - umie rozwiązywać zadania związane ze średnią arytmetyczną,
  - stosuje nabyte umiejętności w typowych zadaniach,
  - samodzielnie rozwiązuje zadania na ocenę bardzo dobrą
- e) **Wymagania wykraczające** (na ocenę celującą) – stosowanie znanych wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych.

Uczeń:

- umie wskazać liczby spełniające dany warunek,

- umie przedstawić rozwinięcie dziesiętne nieskończone okresowe w postaci ułamka zwykłego,
- stosuje przybliżenia i zaokrąglenia w zadaniach tekstowych,
- umie znajdować liczby spełniające określone warunki,
- umie zaznaczać na osi liczbowej zbiór liczb, które spełniają jednocześnie dwie nierówności,
- umie znajdować zbiór liczb spełniających kilka warunków,
- umie znaleźć liczby znajdujące się w określonej odległości od danej liczby na osi liczbowej,
- umie rozwiązywać zadania z zastosowaniem ułamków,
- samodzielnie rozwiązuje zadania typowe i nietypowe w zakresie działań na ułamkach zwykłych i dziesiętnych,
- umie rozwiązywać nietypowe zadania związane z potęgami,
- umie rozwiązywać nietypowe zadania związane z mnożeniem i dzieleniem potęg o jednakowych podstawach,
- umie porównywać potęgi, korzystając z potęgowania potęgi,
- umie rozwiązywać nietypowe zadania związane z potęgowaniem iloczynu i ilorazu,
- umie rozwiązywać nietypowe zadania związane z mnożeniem i dzieleniem potęg o jednakowych wykładnikach,
- samodzielnie rozwiązuje zadania typowe i nietypowe w zakresie działań na potęgach,
- rozwiązuje zadania typowe i nietypowe, stosując działania na liczbach zapisanych w notacji wykładniczej,
- samodzielnie rozwiązuje zadania typowe i nietypowe w zakresie działań na potęgach,
- umie rozwiązać zadania nietypowe dotyczące pierwiastków,
- umie oszacować liczbę niewymierną,
- umie stosować wzór na obliczanie pierwiastka z iloczynu i ilorazu do obliczania wartości liczbowej wyrażeń,
- samodzielnie rozwiązuje zadania typowe i nietypowe w zakresie działań na pierwiastkach,
- umie rozwiązywać zadania nietypowe dotyczące wyłączania czynnika przed nawias,
- umie rozwiązywać zadania nietypowe dotyczące włączania czynnika przed nawias,
- samodzielnie rozwiązuje zadania typowe i nietypowe w zakresie działań na pierwiastkach,
- poprawnie odczytuje i zapisuje wyrażenia algebraiczne również w sytuacjach nietypowych,
- sprawnie i bezbłędnie oblicza wartości liczbowe wyrażeń algebraicznych trudnych rachunkowo,
- określa, dla jakich zmiennych wyrażenie algebraiczne nie ma wartości liczbowej (trudniejsze przypadki),
- bezbłędnie i sprawnie porządkuje nietypowe jednomiany,
- bezbłędnie i sprawnie redukuje wyrazy podobne również w nietypowych sytuacjach,
- bezbłędnie i sprawnie redukuje wyrazy podobne w sumach algebraicznych (również nietypowe przypadki),
- umie stosować dodawanie i odejmowanie sum algebraicznych w zadaniach tekstowych,
- umie stosować mnożenie jednomianów przez sumy algebraiczne,
- umie stosować mnożenie sum algebraicznych w zadaniach tekstowych,
- umie stosować przekształcanie wyrażeń algebraicznych w zadaniach tekstowych,
- samodzielnie rozwiązuje zadania typowe i nietypowe w zakresie działań na wyrażeniach algebraicznych,
- stosuje procenty w zadaniach tekstowych,
- umie wykorzystać diagramy do rozwiązywania zadań tekstowych,

- umie rozwiązać zadanie tekstowe dotyczące obliczania. jakim procentem jednej liczby jest druga liczba,
- umie rozwiązać zadanie tekstowe dotyczące obliczania liczby na podstawie jej procentu,
- umie zastosować obliczenia procentowe w zdaniach tekstowych,
- umie rozwiązać zadanie tekstowe dotyczące obliczania podwyżek i obniżek o pewien procent,
- umie stosować własności procentów w sytuacji ogólnej,
- umie zastosować obliczenia na promilach w zdaniach tekstowych,
- samodzielnie rozwiązuje zadania typowe i nietypowe dotyczące procentów,
- sprawnie sprawdza, czy liczby spełniające warunek są rozwiązaniami równania drugiego lub trzeciego stopnia,
- sprawnie stosuje metodę równań równoważnych,
- sprawnie rozwiązuje równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą z zastosowaniem przekształceń na wyrażeniach algebraicznych,
- umie stosować przekształcanie wzorów w zadaniach tekstowych,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe za pomocą równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą,
- sprawnie i bezbłędnie rozwiązuje również trudne rachunkowo równania zapisane w postaci proporcji,
- sprawnie rozwiązuje zadania (również nietypowe) na wielkości wprost proporcjonalne,
- sprawnie rozwiązuje typowe i nietypowe zadania dotyczące podziału proporcjonalnego,
- samodzielnie rozwiązuje zadania typowe i nietypowe w zakresie równań, proporcji, podziału proporcjonalnego i zadań z treścią,
- sprawnie posługuje się terminologią i symboliką matematyczną,
- umie zmierzyć odległość punktu od prostej,
- umie rozwiązywać zadania tekstowe dotyczące kątów przyległych i wierzchołkowych,
- umie rozwiązywać zadania tekstowe dotyczące kątów naprzemianległych i odpowiadających,
- umie stosować zależności między bokami i kątami w trójkącie podczas rozwiązywania zadań tekstowych,
- umie stosować zależności między bokami i kątami w trójkącie podczas rozwiązywania zadań tekstowych,
- umie stosować przystawanie trójkątów do rozwiązywania zadań tekstowych,
- sprawnie przeprowadza dowody twierdzeń matematycznych,
- samodzielnie rozwiązuje zadania typowe i nietypowe w zakresie geometrii,
- wyciąga i uzasadnia wnioski na podstawie tabel, piktogramów, wykresów, diagramów słupkowych i procentowych,
- umie opracować na różne sposoby te same dane statystyczne,
- umie rozwiązywać zadania związane ze średnią arytmetyczną,
- samodzielnie rozwiązuje zadania typowe i nietypowe w zakresie statystyki,
- samodzielnie rozwiązuje zadania na ocenę celującą,
- pełni funkcję ucznia asystenta,
- pomaga innym uczniom w poprawie pracy klasowej.

6. Kontrakt zawarty pomiędzy nauczycielem a uczniami dotyczący zasad oceniania oraz zachowania na zajęciach edukacyjnych z matematyki w klasach IV-VI.

1. Przygotowuję się do lekcji i biorę w niej aktywny udział: uważnie słucham, zadaję pytania, współpracuję w grupie.
2. Jeśli czegoś nie potrafię lub nie rozumiem - proszę o pomoc.
3. Prowadzę systematycznie i estetycznie zeszyt przedmiotowy: zapisuję daty, podkreślam tematy lekcji, wklejam do zeszytu materiały przygotowane przez nauczyciela, zapisuję notatki.
4. Ocenie podlegają: prace klasowe, kartkówki, krótkie odpowiedzi ustne i pisemne, aktywność, praca na lekcji, prace domowe, praca w grupach, projekty, udział w konkursach itp.
5. Jeżeli byłeś nieobecny na zajęciach masz obowiązek uzupełnić notatkę, braki w wiadomościach i wykonać pracę domową.
6. Całogodzinne prace klasowe w formie testów klasówek obejmujące większe partie materiału powinny być zapowiedziane, co najmniej tydzień wcześniej oraz powinny być poprzedzone lekcją powtórzeniową. Informacje o terminie i zakresie sprawdzanych umiejętności (NaCoBeZU) zapowiadanych prac pisemnych zapisujesz w zeszycie przedmiotowym, a nauczyciel zapisuje ten fakt ołówkiem w dzienniku.
7. Nauczyciel informuje uczniów przed każdą pracą pisemną o kryteriach oceniania-punktacji za poszczególne zadania i na daną ocenę.
8. Bieżące zapowiedziane sprawdzanie przyswojonej wiedzy w formie krótkiej wypowiedzi ustnej lub kartkówek obejmują materiał podany przez nauczyciela.
9. **Prace klasowe, sprawdziany i zapowiedziane kartkówki są obowiązkowe.**
10. Jeżeli opuściłeś pracę klasową lub prace zapowiedziane (kartkówki, sprawdziany itp.) z przyczyn usprawiedliwionych **musisz je napisać w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.** Termin i czas wyznacza nauczyciel.
11. **Jeżeli będziesz notorycznie uchylał się od pisania pracy klasowej/zapowiedzianej kartkówki, możesz zostać zobowiązany do jej napisania, gdy pojawisz się na zajęciach, bez uprzedniego uzgodnienia terminu.**
12. **Pracę klasową napisaną na ocenę niedostateczną możesz poprawić** w ciągu dwóch tygodni od rozdania prac w terminie ustalonym przez nauczyciela, natomiast kartkówkę w ciągu tygodnia. Pamiętaj, że piszesz ją tylko raz. W przypadku, kiedy stopień uzyskany w wyniku poprawy jest równy lub niższy od otrzymanego pierwotnie, nie wpisuje się go do dziennika.

13. Każdą ocenę wyższą od niedostatecznej możesz poprawić w ustalonym z nauczycielem terminie i według poniższych zasad: zadanie domowe do 2 dni roboczych, ocenę z aktywności (krótkie odpowiedzi ustne i pisemne itp.) do 2 dni roboczych, kartkówkę do 5 dni roboczych , pracę klasową w ciągu 1 tygodni od otrzymania oceny. **Pamiętaj, że poprawa ma na celu uzyskanie lepszego wyniku niż poprzedni, dlatego też przy wystawianiu oceny śródrocznej i rocznej pod uwagę będzie brana ocena z poprawy.**
14. Ocena z pracy klasowej i sprawdzianu musi być wpisana do zeszytu przedmiotowego wraz z uzyskaną ilością punktów oraz podpisana przez rodzica. Uczeń otrzymuje pracę klasową i przekazuje ją rodzicom do wglądu, co zostaje potwierdzone podpisem. Pracę klasową powinieneś oddać nauczycielowi na następnej lekcji.
15. **Wszystkie kartkówki powinieneś wkleić do zeszytu przedmiotowego i przekazać rodzicom do podpisu.**
16. Bez podania przyczyny masz prawo 3 razy w półroczu zgłosić przed lekcją nieprzygotowanie do lekcji lub brak pracy domowej (nie dotyczy to prac wcześniej zapowiedzianych); (wyjątek stanowią nagłe sytuacje losowe). Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej otrzymujesz za każde nieprzygotowanie 1 punkt ujemny z zachowania za niewywiązywanie się z obowiązków ucznia. Ponadto uczeń ma obowiązek uzupełnić nieodrobione zadanie domowe i przekazać nauczycielowi do sprawdzenia na kolejnej lekcji.
17. Nie zostaniesz negatywnie oceniony w dniu powrotu do szkoły po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności.
18. Prace klasowe powinny być sprawdzone i omówione z uczniami w ciągu dwóch tygodni od momentu napisania pracy. Natomiast sprawdziany i kartkówki do jednego tygodnia od momentu napisania.
19. **Na ocenę okresową/roczną uczeń pracuje przez cały okres.** Szczegółowe wymagania zawarte są w wymaganiach edukacyjnych a warunki i sposób oceniania w Statucie Szkoły i PZO.

Jeżeli zechcesz przypomnieć sobie szczegółowe informacje i wymagania na poszczególne oceny, które zawarte są w Przedmiotowych Zasadach Oceniania z matematyki oraz Statucie Szkoły to znajdziesz je na stronie internetowej szkoły lub otrzymasz do wglądu u nauczyciela matematyki.

.....

podpis nauczyciela

.....

podpis ucznia

.....

data i podpis rodziców

**ZAPOZNAŁAM (ŁEM) SIĘ I ZNAM PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
Z MATEMATYKI ORAZ KRYTERIA OCENIANIA W ROKU SZKOLNYM**

...../.....

Lp.	Klasa	Klasa	Klasa	Klasa .....
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				
23.				
24.				
25.				
26.				
27.				
28.				
29.				
30.				
31.				
32.				